Թ. ՏԱՐԻ 2544 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 13 ՀՐՈՏԻՑ 4384 18 ՅՈՒԼԻՍ 1892 6 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1310 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՇԵՒԵԼՔԻ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی ادارەسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐՇԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳՐԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դրամական արժէք	150
» »	Վեցամսեայ » »	75
» »	Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան գրանցեալ	56
» »	Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագր	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դաւառաց թղթատարի ծախքը ժամկէտակ	Դրամ	50

Խմբագրութենս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 18/30 ՅՈՒԼԻՍ 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԵՐԱՑԻՆՔ ՀԱՅԻ ԿՈՒՍՈՒՑՆ ՄԷՋ

Շատ անգամ խնդիր կը յուզուի թէ Հայք տնտեսական ասպարէզի վրայ անկարող են մրցիլ իրենցմէ աւելի աղէկ կազմակերպեալ և աւելի զօրաւոր հասարակութեանց հետ։ Թէ քիչ շատ հարստութիւն մը կրցած են շահիլ՝ շրջապատող տարերց անգիտութենէն, միամտութենէն կամ անփորձութենէն օգտուելով։ բայց երբ իրենց հաւասար կամ իրենցմէ աւելի լուսաւորեալ և տնտեսական պայքարին կազմ ու պատրաստ տարրով մը շրջապատուին, երբ մանաւանդ նոր, եւրոպական միջավայրի մը մէջ գտնուին, իրենց օրեր համրուած են։ հաց չեն կրնար գտնել։

Ասիկա տնտեսական և ընկերական մեծ խնդիր մ'է։ եթէ այն խնդիրը վարդապետարէն ex-cathedra լուծել ուզենք, շատ տեսակ բաներ կրնան գրուիլ ի նպաստ և ընդդէմ, իրաքանչիւր ոք ըստ իւր բնաւորութեան կամ բարեխառնութեան. զի նոյն իսկ պատմական դէպքերն և տնտեսական իրողութիւնները գրողք կարող են մեկնել ըստ քմաց։ Բարեբախտաբար, լրագիրք դատաստանագիրք չեն։ խմբագիրներն ալ շատ անգամ ո՛չ թէ դատաւոր են, այլ միայն վկայ։ Խնդիրները վճռել նեռեն ալ գործ մ'է, նոյն խնդիրները լուսաւորող ու տակաւ լուծման մերձեցնող տեղեկութիւններ ու ծանօթութիւններ տալն ալ գործ մ'է։ Խղճամիտ խմբագիրը շատ անգամ ուրիշ բան չըներ բայց եթէ անցուցակի լոյս մը կուսալ խնդրոյ մը վրայ։ Իրողութիւնները, դիտողութիւնները, գննութիւնները բազմացնելով է որ գաղափարը կը կազմուին տակաւ, և առաջադրեալ խնդիրը լուծում կ'ընդունին։

Արդ, հզօր տարրերու հետ տնտեսական պայքարի մէջ Հայոց տկարութեան վրայ յայտնուած գաղափարն եթէ Թուրքիոյ ամենէն յուսալից կողմներէն միոյն մէջ փորձել ուզենք, հետաքրքրաշարժ արդիւնք կը գտնենք։

* * *

Առնենք Սելանիկ, օրինակի համար։ Սելանիկ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ, այսինքն՝ եւրոպական մեծ և ճարտարագործ երկրի մը հետ երկաթուղով ամեն օր ուղղակի յարաբերութեան մէջ է։ Արդի Սելանիկ նոր քաղաք մ'է որ քիչ ժամանակի մէջ մեծ յառաջդիմութիւն ըրած է երկրագործութեամբ, վաճառականութեամբ և սեղանաւորութեամբ։ Իւր բազմամարդութիւն կրկնապատկած է կարճ միջոցի մէջ։ Այսօր իւր 160,000 բնակիչ ունի, որոյ 80,000ն Հրեայք, 30—40 հազարը մահմէտականք, և մնացեալը Քրիստոնեայք, Յոյնք, Պուլկարք, Ուլահք, Սերպք, Եւրոպացիք և Հայք։ Քաղաքն հրէական է գրէթէ։ Հրեայք ամրած են վաճառականութեան և սեղանաւորութեան, և իրենց ձեռքն ունին քաղաքին կալուածոց մեծագոյն մասն։ Եւ արեւելեան աղտոտ Հրեայք չեն ասոնք։ Կարեւորագոյն մասը լաւ սպառազինեալ է տնտեսական պայքարին։ Գլխաւոր վաճառականաց և սեղանաւորաց շատեր եւրոպական կըրթութեամբ օժտեալ են, և ուղղակի հաղորդակցութիւններ ունին եւրոպեան տուներու հետ։ Վերջին հրդեհէն իբր 1,300 աուներ այրած էին, և հիմակ ամենքը նոր ոճով կը շինուին քարուկիր, լայն պողոտաներով, և այրածներն ամբողջովին վերաշինելէ զատ, քաղաքն ամ ըստ ամէ, նոյն իսկ տասէ յամիս, կ'ընդարձակի կը տարածի դէպ ի մօտակայ ծովեզերեայ օդասուն բարձունքն, ուր իւրաքանչիւրն 5—6,000 ոսկւոյ արժէքով տուներ կարգաւ կը շարուին, հրաշալի իմն հողին մէջէն դուրս բխելով, մակեդոնական հարուստ հողին մէջէն, հարուստ իւր երկրագործութեամբ, հարուստ իւր բնակչաց խելքով ու աշխատասիրութեամբ, հարուստ իւր հանքերով և իւր պարարտ արօտավայրերով։ Այսպիսի բարեբեր երկրի մը կեդրոնը գտնուող քաղաքի մը մէջ, կեանքն ածան է յոյժ։ Հայ՝ 30—40 փարա։ Լաւագոյն Գրվերճը՝ 3½—4 ղրուշ։ ընտիր դառնուկ տարին երեք ամիս՝ 100 փարա։ Բանջարեղէնք եւ մրգեղէնք՝ լիառատ։

Ճարպիկ և բանգէտ մարդոց այս մեծ բազմութեան և մանաւանդ աշխարհի ամենէն վաճառական և շահագէտ ազգին այս հզօր կուսանին մէջ, կը յուսաք որ Հայերուն հաց մնայ։ Եթէ վերոյիշեալ վարդապետութեան հաւատացողներէն էք, հարկաւ չէք յուսար։ Արի տես սակայն որ վերջին մի քանի տարիներու միջոցին հոն փոքրիկ հայ գաղթականութիւն մը կազմուած է, որ շատ աղէկ կ'ապրի։ Այս հայ գաղթականութիւն մի քանի տասնեակ տունէ և ընդ ամենայն 350 հոգիէ աւելի չէ։ Ինչպէս կը կարծէք որ ապրին այս Հայեր։ վաճառականութեամբ, սեղանաւորութեամբ, վաճառականի միջնորդութեամբ։ Բայց Հրեայք հո՛ն են, 80,000 Հրէից տնտեսական հզօր բանակն հոն է։ ուրիշ ազգէ մարդ կ'ապրեցնե՞ն այնքան անձուկ շրջանակի մէջ։ Ինչպէս կ'ուզէք որ ապրին Հայք։ արուեստո՞վ, բայց հո՛ն են Գերմանք և Աւստրիացիք։ Երկրագործութեա՞մբ, բայց հո՛ն են Պուլկարք, արեւելեան աշխարհի թերեւս առաջին երկրագործ ժողովուրդը։ Դուարաբուծութեա՞մբ, բայց հո՛ն են Արեւելեան Եւրոպոյ ամենամեծ հովիւներն, Ուլահք կամ Ռումանք։

Եւ սակայն Հայք կ'ապրին։ Ցեսէք ինչպէս։

Սելանիկի Հայերէն ոմն բայ մեքենագէտ է, ի Կ. Պոլիս ուսած Գալաթիան գործարանին մէջ։ Գործարան մը բացած է որոյ նմանը չկայ քաղաքին մէջ։ Խորհած է թէ այնպիսի կարեւոր քաղաքի մէջ ուր այնքան չոգենաւեր կը հանդիպին, ուր այնքան ջաղացներ կը բանին, ուր թրմովէջի գիծեր կը շինուին, ուր օդային կաղ հաստատուած է, ուր վերջապէս շատ մեքենայք կը գործեն, նոր մեքենայներ շինելու կամ կոտրած մեքենայները նորոգելու համար հաստատութիւն մը պէտք էր։ Ուստի, չնորհիւ այս յաջող գաղափարին, շատ լաւ կ'ապրի։ զի անընդհատ գործ ունի։

Ուրիշ Հայ մը փորագրիչ է։ Բայց այս ալ իւր արուեստին մէջ առաջին կարգի ճարտար մ'է։ Սմին կերպ փորագրութիւնք, վիմագրութիւն, գծագրութիւն, տպագրութիւն, ձեռքէն կուգայ, և միշտ գործ ունի։

Ուրիշ մը հանքային երկրաչափ է և նահանգին հարուստ հանքերը մեծապէս կը զարգացնեն զինք։ Հայ մ'է նաև Սելանիկի քաղաքային ճարտարագէտն, որ քաջ արուեստագէտ մ'է, որոյ կարողութիւն և աշխատասիրութիւն ամենուստ կը գնահատուին։ Նորակերտ Սելանիկ իւր նորհնոյ ու գեղեցկութիւնն մեծ մասամբ պարտական է անոր։ Նահանգին կայսերական ագարակաց տնօրէնն ալ Հայ մ'է, որ նաեւ իր հաշուոյն հանքեր կը բանեցնէ։

Հայուն մէկն ալ սաթ (էհրեմոբ) կը գործէ։ Մարդը խորհեր է թէ քաղաքի մը մէջ ուր այնքան հարուստ Մահմետականներ և Հրեայներ սաթէ զարդեր կը գործածեն, հարկաւ արուեստաւորի մը պէտք ունին վնասուածները շինելու և նորեր ապսպրելու համար։ Ուստի շատ աղէկ կ'ապրի։ Սելանիկ երթալու և այսպիսի գործ մը բանելու մասին յղացած գաղափարն յաջող գաղափար մ'էր։ Գիտէք որ շատ մարդիկ իրենց կեանքին մէջ մէ՛կ գաղափար միայն յղացած են, երկուք չէ։ Բայց այն մէ՛կ գաղափարին պարտական են իրենց բովանդակ կենաց յաջողութիւնն, երջանկութիւնը։

Հայ մ'է տեղւոյն օսմ. հեռագրատան տնօրէնն, Հայ մ'է տեղւոյն անգլ. հեռագրատան տնօրէնն, Հայ մ'է գլխաւոր պաշտօնեայն տեղւոյն թղթատարատան, և Հայ մ'է որ նոյն պաշտօնով կը զբաղի Մանաստիր։ Նահանգին երկրագործական բնին եւս Հայ մ'է։ Քարիւղի վաճառականութիւնն ամբողջովին Ռուսահայու մը ձեռքն է, որուն ո՛վ ըլլալն արդէն այսչափով ալ իմացաք։ Հայ մը վերջերս արհեստանոց մը բացած է Լանտօ կառքերու շինութեան և նորոգման համար, որը շատ կը գործածուին հոն, ինքն ևս աղէկ գործ կ'ընէ հիմա։ Ռէժիի գործարանին տնօրէնն Հայ մ'է։ Ռէժիի երկրորդ տնօրէնն և գանձապետն ևս Հայոց տեսակ մը մեծամեծ վնաս տուած է մեզ։

Նոր բացուող տպարէզներու հետամտելով, շահու նոր աղբիւրներ որոնելով ու ընդդրկելով, նոր հրապարակաց մէջ յարաբերութիւն և դիրք հաստատելով, Հայք տակաւին կարող են՝ երբ «բանը բանէն անցած չէ»՝ նպաստաւոր կացութիւն մը ձեռք բերել այն Հայի կուսոյն մէջ որ իրենց շուրջ կը յաղուսի, և որ, ի՜նչ ալ ըսուի, իւր մեծագոյն սատկութեան դեռ չէ հասած։

Ի ԽԱՒԱՐԱԿՈՒՌՆ ԱՆԳԼԻԱ

Այս է տիտղոսն զոր Պ. ՊութՀ՝ Փրկութեան Բանակին զօրավարն՝ տուաւ այն գրքին զոր ներշնչեց իրեն Սդենլիի «Խաւարակուռն Ափրիկէ» գրոց մէջ նկարագրուած հասարակածային անհուն անտառը։ Գոնկոյի մարդակերաց և անտէրունջ ու անոք զրկելոց միջէ՝ որոց եղկելի գոյութիւնն ամօթ մ'է քաղաքակրթութեան համար՝ հանգիստութիւն մը գտաւ։

Ի՞նչ նպատակ կ'առաջադրէ զօրավար ՊութՀ, ի՞նչ միջոցներով կը յուսայ հասնիլ այդ նպատակն և ի՞նչ հնարք պէտք է։ Իւր նպատակն է ազատ ջանք մը փորձել բարւոքելու համար ազգատ դատակարգերն, կը յուսայ այսմ ժամանել՝ Փրկութեան Բանակին հսկողութեան ներքեւ ընկերային Օժանդակ Մասնախմբին ձեռամբ ի Լոնտոն զետեղեալ ապաստանարանները բազմապատկելով և հաշիւ բրած է որ կրնայ փրկել Անգղոյ, Սկոտիոյ և Կալլէսի երկրին բոլոր թշուառներն 100,000 անգղիական ոսկւոյ գումարով մը (2,500,000 ֆր.) և 30,000 ոսկւոյ եկամտով։

Գրքին մասնաւոր նկարագիրն այս է. հեղինակը ներընչեալ մը կրօնական խանդն կը կցէ գործօն մարդու մը ողջմտութիւնն և իւր գործոյն յաջողութեան մասին բացարձակ վստահութիւն մը։ Ընդհանրապէս Գարլայլի՝ որ անդարմանելի կը համարէր ընկերութեան չարիքներն և զարմանալի սնոմ մը մարդկութեան անիսաստութեան անկումն ու կործանումն կը մարգարէանար՝ զօրավար ՊութՀ ծանրանալով հանդերձ ընկերային չուառութեանց վրայ՝ հեռի է յուսահատելէ։ Եթէ ցոյց կուտայ Անգղիոյ խաւարն, կը ցուցնուէ նաեւ մօտալուտ աւուրց գեղածիծաղ արշալոյսն և այդ խաւարէն ելնելու համար հետեւելի ուղին։ «Ահա ճանապարհն, կ'ըսէ, ես կը կանխեմ քան զձեզ, դուք հետեւեցէք ինձ։»

Ո՞ր մարդիկ մոլորած են այդ խաւարին մէջ։—անկեալներն, զրկեալներն, սովալըլուկներն, այնպիսիք զոր ոեղերանց կ'առաջնորդեն մոլութեան հրապոյրք, այնպիսիք վերջապէս, որք չեն կրնար իրենց աշխատութեամբ յետին ոճրագործներու օրապահիկն համար օրէնքով անհրաժեշտ եղող չափին հասասարակիս թոշակ մը շահիլ։ Ի հաշուի դնելով ազքատներն, դատարկապորտներն, խառնակեացներն, ենդեռնագործներն, անգործ գործաւորներն, Պ. ՊութՀ այս եղկելեաց թիւը կը հանէ ութ միլիոնի՝ զոր Անգղիական ժողովրդեան «տասներորդ խորասոյզ» մասն կը կոչէ։ Դէթ այս երեք միլիոն ընկիներէն ի բաց առնումբ զայնս որոց համար Պետութիւնն իւր պարաքը կը կատարէ, կը մնան տակաւին միլիոն մը անգործ աշխատաւորներ, անպաշտօն պաշտօնակալներ, խառնակեացներ, անուղղայ արբեցողներ, և այս եղկելեաց զաւակներն։

Այս մէկ միլիոն անբաղդներուն համար զօրավարը կը հարցուներ թէ բան մը չէ՞ կարելի ընել և թէ իրենց թշուառութեան խնդիրն անլուծելի՞ է Լոնտոնի կոյանոցներու խնդրոյն պէս՝ որը ի թէմզ գետ կը զրկեն իրենց կղզիանքն զրոյ ալիք կը տանին և մակընթացութիւնն դարձեալ ետս կը բերէ։ Զօրավար ՊութՀ սարսափով կը մերժէ դատապարտութեան Կալվինական վարդապետութիւնն, և առհաւատեան (atavisme) ու ժառանգականութեան վերայ գիտնոց վարդապետութիւնն՝ որ բիւրաւոր մարդիկ մոլութեան և եղկութեան կը դատապարտեն, վասնզի խառնակեցեալ արբեցողաց լքեալ որդիներն են։ Ցուսահատութեան աւետարանին բնաւ մասնակից չէ։ Մարդկային հաւերաչխութեան և պաշտպանութեան ապէցութեան վերայ հաւատք ունի։ Փրկութիւնն կ'ընդունի ամենուն՝ ոչ թէ քանի մը ընտրելոց համար, բայց չկարծէր կարեւոր ընդունիլ զայն տնտեսագիտական օրինաց բանաւոր կիրառութեամբն ևեթ, և կը ջատագովէ գործոյ մը հաստատութիւնը՝ նման ծովային փրկոցաց գործոյն, տեսակ մը փրկութեան վայր, երկրային օժանդակ մարմին։ Ցաւօք սրտի, կ'ըսէ, իբրեւ ցնորական վարդապետութիւն նկատած եմ ամէն պարկեշտ անգղացւոյ ապրուստի բոլոր պէտքերն տալու հնարաւորութիւնն, բայց, կը յաւելուցուն հեգնութեամբ մը որ կը յիշեցուցնէ Սուիֆդի մի քանի էջերն, կը յուսամ երբեմն թէ մեր երկրացի ամէն պարկեշտ աշխատաւոր կրնայ ըստ պատշաճի ունենալ տեղի բնակութեան, սնունդ, ծածկոյթ ոճրագործներու չափ։ Այս անկիրթապէս չ'կրնար ըլլալ, և շատ տարիներ պէտք է որ մարդիկ գոնէ ձիերու չափ լաւ գարմանուին։ Արդ հիմակուընէ ի՞նչ բան կը փափաքիմ իրականացուցել.—Ի՞նչ բան, և սակայն եթէ այս քիչն ընդունիմ, լուծած պիտի ըլլամ արդի ընկերութեան ամենէն ահաւոր խնդիրը։ Կը խնդրեմ միայն թշուառ անձանց համար Լոնտոնի կառքի ձիերուն վիճակն, թո՛ղ սնունդ տրուի իրենց աշխատութեան փոխարէն, և եթէ իյնան, թող օգնեն մարդիկ իրենց ոտք ելնելու։

Զենք կրնար զօրավար ՊութՀի հետեւիլ իւր գաղափարին բոլոր զարգացմանց մէջ։ Իւր գիրքն՝ որոյ տպագրութիւնն հոգ է՝ գրէթէ 900 էջ ունի, և պիտի շատանամբ համառօտիւ վերլուծելով անոր գործնական եզրակացութիւնը։ Զօրավար ՊութՀ՝ որ կը պահանջէ փրկել հոգին միանգամայն և մարմինն՝ հասկցած է թէ տառապելոց կենաց կանոն տալէ յառաջ պէտք է ապահովել իրենց հացն։ Ուստի կ'սկսի հայթայթել անգործ թշուառաց ուտեստ և անկողին, ինչպէս այս բան կ'ըլլայ արդէն երկու տարիէ ի մեր ի Լոնտոն բացուած հինգ մասնաւոր ապաստանարաններու մէջ Փրկութեան Բանակին ձեռամբ։ Հաշիւ ը-

—)(104)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻԹՊՈՒՌ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ

—Իրաւունք ունի, կ'ըսէր ինքնին Արմանտ, ալ չի կրնար տը Մելվիլ կոչուիլ։ Պառոնուհի, Պոնթէռի պառոնուհի կ'ընէ դիս։ աղէկ կը հնչէ այս անունը։

Անոնց համար որք երբէք չեն հեռացած Ֆրանսայէ և երկարատեւ ուղեւորութիւն չեն ըրած, պիտի ըսենք թէ ոչինչ աւելի դիւրին է քան, անգամ մը նաւուն մէջ դտնուելէ ետք, ծանօթութիւն հաստատել ուղեւորաց հետ։

Այս յարաբերութիւնք, բոլորովին աւօրեայ, շատ անգամ կը դադրին՝ նաւահանգստին մէջ նաւը խարիսխ նետելուն պէս։

Բայց ուղեւորութեան երկար օրերու միջոցին, կը փափագին սպանել ժամանակը՝ գումարումներով, խօսակցութիւններով և նաւակամուրջին վրայ պտոյտներով, ընկերակցութեամբ ուղեւորաց որք ձեզ համակրելի կը թուին։

Գլխաւորապէս անդրատլանտեան մեծ շոգենաւուց մէջ զուարթ կեանք կը վարեն և հանգստեան համար ամեն փափագելի միջոց կը գտնեն։

Ընդարձակ ծովու մէջ օթէլի կեանքն է այն քիչ մը, իր սեղանով, իր ծխարանով, ընթերցանութեան և խօսակցութեան սրահով։

Կապիտան և Արմանտ, առաջին կարգի տոմսակ առած ըլլալով, անմիջապէս յարաբերութեան մտած էին հարուստ ուղեւորաց հետ որոց քիչ ատենուան մէջ ծանօթացան։ Եւ այս՝ մանաւանդ այնու դիւրութեամբ զի կարծեցեալ պառոնուհուոյն գեղեցկութիւնը, յոյժ ուսումնասիրուած կերպերը, իր համակրելիութիւնն, իր հմայիչ ձեւերն, այն նրբամիտ դարձը-ւածքը զոր գիտեր տալ իր խօսակցութեան, անմիջապէս նաւուն մէջ գտնուած ուղեւորներուն աչքին զարկած էին։

Առաջին վայրկենէն իսկ սքանչացողներ ունեցաւ, և հազիւ քառասունրորդ ժամուան մէջ Ատլանտեանի մէջտեղը հասած էին, որ մանկամարդ աղջիկը նշմարեց թէ արդէն պաշտողներ ունէր «Ամաղոն»ի ուղեւորաց մէջ։

Երիտասարդ ճանքի մը, ի մէջ այլոց, ամեն առիթէ օգուտ քաղել կուզէր զեգերելու համար հրապուրիչ ըրանուհւոյն շուրջը։

Կեղծ պառոնուհին կը վարժուէր պըշրասիրութեան խաղերուն և հրահանգներուն, քնաւ չտեսնել կեղծելով փութիկութիւնն, ժպիտներն և մեղրոյ նայուածքներն Ամերիկացւոյն, որ յարգական կերպիւ կը վարուէր՝ ամուսնոյն ներկայութեանը։

Տը Մելվիլ նշմարած էր խկոյն Եանքիին հնարքները և անմիջապէս մտածեց թէ կրնար սիրահարին միջոցաւ անմիջական յարաբերութիւններ հաստատել ի Նիւ-Եորք։

Ներկայացած առաջին առիթէն օգուտ քաղեց աւելի մտերիմ ծանօթութիւն հաստատելու համար երիտասարդ Ամերիկացիին հետ, որուն անունն էր Ուիլիեմ Սանտոն։

Երբ նաւակամուրջին վրայ դտնուելով՝ կը դիտէին միշտ միեւնոյն այլ չքեղ անհնութիւնը, կեղծ պառոնը խօսակցութիւն մը բացաւ որ անմիջապէս զուարթացուց երկուքն Եանքին։

Ցոյժ ծարտարօրէն ըսել տուաւ ինչ որ գիտնալ կուզէր, և ծայրայեղապէս գոհ եղուցաւ այն առաջարկութենէն զոր երիտասարդն ըրաւ՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններն իրեն տալու համար ի մասին իր հաստատման ամերիկեան մեծ ոստանին մէջ։

—Ի Նիւ-Եորք, Փարիզի պէս է, պարոն Պառոն, տակով ամեն ուղուած բան կայ և կը գտնուի։ բայց քիչ մը ճանչնալու է քաղաքը, մեր բարքերը, մեր սովորոյթքը։

—Իմ խորհրդատուս և իմ ծանօթացնող պիտի ըլլաս, պարոն Սանտոն։

—Ո՛հ, յօժարակամ։

Այն ատեն Եանքին ներկայացուցաւ Պառոնուհւոյն։

Իր կարգին, Ուիլեամ Սանտոն ներկայացուց Պոնթէռի Պառոնն ու Պառոնուհին ուղեւորներէ մէկ քանիներուն զրոյ մանաւորապէս կը ճանչնար։ Ասոնցմէ մին Նիւ-Եորքցի հարուստ սեղանաւոր մըն էր, Պ. Բարքինք, որ Ամերիկա կը դառնար ընտանեօք, տարի մը ի Ֆրանսա անցուցնելէ ետք։

Տիկին Բարքինկ, որ բաւական աղէկ կը խօսէր Ֆրանսերէնը, հաճոյք կը զգար խօսակցելէ սիրուն Փարիզուհւոյն հետ, որուն գունագեղ շատախօսութիւնը և յաճախ քմահաճ գնահատումները կը շահագրգռէին ու կը զուարճացուցնէին զնա։

Այնուհետեւ, Արմանտ, որ արդէն սքանչելի կերպիւ կը խաղար իր Պառոնուհւոյ դերը, շատերէ շրջապատեցաւ։

Ուիլեամ Սանտոն ամբողջ ժամեր անոր քով կ'անցուներ՝ անհամ անլի խօսքեր ընելով, որոց վրայ կը ծիծաղէր Արմանտ բարեսրտաբար։

Այս միջոցին, իբր թէ բոլորովին ապատութիւն տալ ուզէր Արմանտի, կեղծ Պառոնը կը յանձնէր խառամոնները վերապահուած սրահը, ուր կը խաղար շատ խոշոր զումարներով՝ Էքարթէ, Վիսթ, Պուլեոդ կամ Փարաւոն, ամերիկացւոց սիրելի խաղերէ մին։

Իւրաքանչիւրն իր կողմէն, Կապիտան և Արմանտ, այնքան ճարտարութեամբ կը խաղային իրենց դերը որ անկարելի էր կասկածել անոնց երիկ կնիկ չըլլալնուն վրայ։

Արմանտ զոր պէտք է լաւ ճանչցուցնել եռանդուն, դիւրազրգռած և քիչ մըն ալ անհեթեթ բնաւորութեամբ, յոյժ քմահաճ էր և միանգամայն կամապաշտ։ Այն կիներէն էր որք երբէք կանգ չեն առնուր ճամբան՝ երբ նպատակի մը հասնիլ կուզեն։

Արմանտ ինքզինքն հոգւով մարմնով տուած, յանձնած էր տը Մելվիլի, առանց տեսնելու, կամ լաւ եւս առանց տեսնել ուզելու թէ հրէշային գործ մը կը կատարէր և այսպէս, տարուկը, մէկ բանն ըլլալով անխիղճ մարդու մը, ինքն ալ կորսնցուցած էր ամեն խոհեմութիւն ու ամեն խղճմտանք։ Շուտով եղծուած էր կենսակցելով մոլի, լիրը և անխիղճ մարդուն հետ։ Մնաց որ, այս վերջինը հարկ տեսած էր մշակել իր տարփուհւոյն յուսի բնաղդները և օգնել անոնց զարգացմանը։

Կապիտն տը Մելվիլ դէպ Արմանտ մղուած էր անդիմադրելի առփանքով մը։ Իր ամուսնական պարտաւորութիւններն առաթուր կոխելէ ետք՝ շարունակած էր իջնել աղէտալի զառիվայրէն, որ զայն պիտի առաջնորդէր այն ոճրին որուն զոհ գնաց Կապրիել Անկլատ, իր կնոջն ու զաւակին լքմանը և այն գողութեան՝ զոր գործեց իր կամքն ի դլուխ հանելու համար։

Արմանտ չէր տեսած և տակաւին չէր տեսներ տը Մելվիլն իր խակութեանը մէջ։ կը սիրէր զնա, իր երազած մարդն էր, և չէր վճռաւոր նմա այն կիսիչ գգուանքները, այն զգրգռիչ խանդաղատանքը և այն խելայեղիչ զգլխումները որք կրակ կուտան երակներուն և միշտ նոր սնունդ կ'ընծայեն արիւնին։

Արդարեւ—և Մելվիլ աղէկ գիտէր զայդ—վտանգ չկար որ Արմանտ գէթ առ այժմ ինքզինքն յանձնէր այն յարգանաց որոց առարկայ կ'ըլլար Ուիլիեմ Սանտոնի կողմէ։

Իրեն յատուկ եղած բնաղդով Արմանտ թողուց որ ջենի իրեն՝ ի նկատ ունենալով այն ծառայութիւնները զոր երիտասարդ Ամերիկացին կրնար յառաջիկային մատուցանել Պոնթէռի պառոնին։

Ինչպէս կը տեսնուի, Արմանտ գիտակցութիւնը չէր կորսնցուներ իր նոր վիճակին մէջ։ ապագային վրայ կը մտածէր, ինչպէս ցոյց տուած էին իրեն իր փառատենչ երազները։

Հիմակ որ ալ պէտք չուներ ծածկելու իր եղեռնական կապը, նեղուելու, յախուռն կերպով պիտի նետուէր ազատութեան և հաճոյից կեանքի մը մէջ, զոր իր երեւակայութիւնն ստեղծած էր իրեն և տարփածուին համար՝ ամենաշլացուցիչ ակնկալութիւններով։

Ոսկեզօծ կեանք մը պէտք էր նախկին կառապանին այս աղջկան, որ պիտի գործածէր տը Մելվիլի գողցած ստակն, առանց մտածելու այն անձին վրայ զոր ապերախտութեամբ վարձատրած, անամօթաբար մատնած էր և որուն տեղը գրաւած էր։

Նիւ-Եորք հասնելուն պէս, տը Մելվիլ և իր տարփուհին, չնորհիւ Ուիլիեմ Սանտոնի և Բարքինի ընտանիքին, յոյժ լաւ ընդունելութիւն գտած էին ընկերութեանց մէջ ուր ներկայացուած էին իբր անդամ հին ազնուականութեան Ֆրանսայի։

(Շարունակելի)

րած է որ ամէն մարդու կրնայ տրուիլ կշռապինդ ճաշ մը, պառկելու տաք սենեակ, և ի վերջին մնդարար նախաճաշ մը չորս բէնսով կամ 40 սանթիմով։ Արդ մարդ գլուխ չորս բէնսով զօրավարը սիրա կ'ընէ սնուցանել և բնակեցուցել Անգղիոյ բոլոր անգործ աշխատաւորները։ Բայց պէտք չէ խաբուիլ, Պ. Պութ'ի միտքը ողորմութիւն տալ չէ, իւր տուածին փոխարէն աշխատութիւն կը պահանջէ, և հոս կը փայլին հեղինակին կորովամտութիւնն ու ողջամտութիւնն։ Ընկերային վերակազմութեան իւր գրութեան խարխսն սկզբնատիպ է յոյժ։ Զօրավար Պութ'ի նորութեամբ մը կ'ըսկսի։ Փերթաքազ (chiffonnier) կը հնարէ Անգղիոյ մէջ ուր բնաւ չկայ։ Ամէն տուն աղբերը կը դիզուին շատ օրեր մասնաւոր ծակի մը մէջ (dust hole)։ Երբ ծակը լեցուի, պատուհանէն կախուած նըշան մը (D) տղմաթափին կը զեկուցանէ թէ թէմիզի եղերքը տանելու ազը կայ։ Զօրավար Պութ'ի տղմաթափին տեղ կը հաստատէ «տնական աղբերու խուզարկուաց» վաստեր, այսինքն կը յուսայ ի կիր արկանել դայն ինչ որ ցարդ եղած չէ յԱնգղիա։ Սեղանի մնացորդներն պիտի կերակրեն իւր մարդիկն, անգործածելի հագուստները պիտի հագցունէ անոնց, և ցնցոտիներով պիտի շինէ 30,000 քիլօ թուղթ զոր Գրկութեան Բանակը կը գործածէ ամէն շաբթու իւր հրատարակութեանց համար։ Միւս կտորները նախնական նիւթեր պիտի լինին շատ արհեստներու զորս պիտի հիմնէ իւր բացած կամ բանալիք ապաստանարաններու մէջ։

Այս ապաստանարաններուն մէջ, ինչպէս ըսինք ի վերեւ, մտադիր է բնակեցուցնել և սնուցանել Անգղիոյ բոլոր թըշուառներն մարդ գլուխ չորս բէնսով։ Այս գումարը չունեցողները պարտին օրը երեք ժամ աշխատիլ, բայց աւելի չպիտի կրնան աշխատիլ՝ ուրիշներուն տեղ թողլոյ համար։ Բայց ամէնն այս չէ, իւր ապաստանարաններու մէջ հաւաքեալ անհատներէն կը կազմակերպէ երկրագործական գաղթականութիւններ՝ որք պիտի բաժնուին Լոնտոնի շրջակայքը։ Երկրին մէջ այս գաղթողք հաստատ բնակարաններ պիտի կառուցանեն իրենց ձեռքով չինած ագիւսներով, և պիտի զբաղին մանաւանդ բանջարեղենաց մշակութեամբ՝ որոյ վասն յօգուտ ի կիր պիտի առնուի աղբեաց մէկ մասն։ Այս հողային գաղթականութեան պիտի կցուի արհեստային քաղաք մը, որոյ համար պիտի գործածուին dust holeներու մէջ հաւաքուած նախնական նիւթերն։ Զօրավարն ապա կը յուսայ իւր հողային գործաւորաց ձեռներէց և լաւագոյն մասն հարաւային Ափրիկէ դրկել, որոց պէտք եղածին չափ պիտի ծախէ հողեր, գործիքներ, սերմեր, և իրենք իրենց պիտի գործեն, աշխատին, ընկերութիւնը իւր պարտքը կատարած ըլլալով անոնց նկատմամբ։ Գալով անոնց որ չեն ուզեր աշխատիլ, ի սպառ պիտի փակուին թեմարաններու մէջ սովորական յանցաւորներու նման, և ամուսնութիւնը պիտի արգիլուի նոցա, առհաւատեան ապագայ անպատշաճութեանց առաջքն առնելու համար։ Իբրեւ պակ այս օրէնդրութեանց, մուրգկանութիւնն՝ յանցանք նկատուելով՝ պիտի խափանուի և ողորմութիւնն ինքնին պիտի դադրի։

Այս է, համառօտիւ, ամտեսութիւնն այն գրքին որ Անգղիոյ մէջ մեծ ազմուկ յարոյց, և վթսուն հազար օրինակներէ աւելի ծախուեցաւ, և զօրավար Պութ'ի խնդրած 100,000 ոսկւոյ դումարն գրեթէ ամբողջովին ստորագրուած է (1)։

Թշուառութեան տագնապեցուցիչ խնդրոյն ծնուցած անհամար օրագիրներուն մէջ Փրկութենականաց պետին ծրագիրն ոչ նուազ ուշադրութիւնի և ոչ նուազ գործնական է։

(ԹԷՐԻ ԱՆՍԻԲԼՕԹՏԻԹ)

Թարգմ. ԵՐՈՒԱՆԴ Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Նիկոմիդիա

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ԿԼԱՏՍԹՈՆ կը կազմէ իւր նախարարութիւնը, Վեհ. Թագուհւոյն կողմէ պաշտօնական հրաւէրն ընդունելուն պէս պատրաստ ըլլալու համար։ Նոր Երեսփոխանական ժողովն առաջիկայ շաբթուն մէջ կը գումարի։

ԱԻՍՏՐԻՈՅ մէջ, որոշուած կ'երևի որ կալենդարական տարեկան զօրահանդէսը տեղի չունենան օգոստ. 8/20ին, եթէ մինչև այն ատեն հնտախաբ չվերջանայ ի Ռուսիա։ Կայսրն ինքն ևս յայտարարեր է թէ արդի պարագայից մէջ պատասխանատուութիւն չուզեր ստանձնել 150,000 զօրք համախմբելով մէկ նահանգի մէջ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ որոշեց եռ կանչել իւր ամէն դեսպաններ, բաց ի Կ. Պոլսոյ և Պուքրէշի դեսպաններէն, իբրև խնայողական անօրինութիւն մը։

Ի ԴԱՀԻՐԷ, Հանրային Պարտուց վարչութեան շէնքին մէկ մասը վաստ այս կիրակի։ Դեռ երկու տարի յառաջ չինուած էր։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ, ուստից հնտախան եկաւ Եւրոպա, կ'երևի թէ հիմակ ալ ժանտախտ դալու երկիւղ կայ, զի այն գաւառաց մէջ ուր հնտախտ երևցած էր, այժմ ժանտախտ յառաջդիմութիւններ կ'ընէ, ըստ նորագոյն լրոց։

(1) Զօրավար Պութ'ի գործին տարեկան արդիւնց և յաջողութեան մասին ուսումնասիրութիւն մը կայ ամերիկեան «Փորքմի» այս տարուց մարտի թուոյն մէջ, զոր կը խոստանամ ծանօթացուցել «Արեւելքի» ընթերցողաց։ Ե. Ա.

ԹՈՆԷՔԻՆ կ'երևի թէ այս անգամ ալ քիչ շատ պիտի զբաղեցնէ զմեզ։ Այնքան սաստիկ տաք կ'ընէ որ չենացի ծովահէններուն և ասպատակներուն դէմ ֆրանսական զօրաց գործողութիւնք յետաձգեցան մինչև աշուն։ Պ. սը Լանէսանի կառավարչութիւնը խստիւ կը քննադատուի նոյն իսկ մաս մը հանրապետական լրագրաց մէջ։ Թոնքինի համար խնդրուած վարկերն սպառած են։ Կարաւան մը թշնամի հրոսախմբի մը պատահելուն պէս, Ֆրանսացւոց վարձկան բեռնակիրք և ջրեպանք կը փախին՝ իրենց հետ տանելով բեռերն։ Այս կերպիւ փոխադրութեանց համար մեծ ծախք եղած է։ Զինական ապատակութիւնը, կ'ըսէ Տէպ, կ'ապրի միայն ափիոնի վաճառականութեամբ և Թոնքինի բնակիչներէն գողցուած կիներու և աղջիկներու վաճառմամբ, որք կը մուծուին ի Զինասան, ուր կիներու պակասութիւն կայ։ Զինացիք աւելի մանչ ունին քան աղջիկ։ Թէև ծովու վրայ յաջողած են Ֆրանսացիք, բայց ցամաքի վրայ ապատակութիւնը դեռ հեռի է ջնջուելէ։

ՍԵՐՊԻՈՅ կառավարութիւնն համաձայնեցաւ Պերլինի «Առևտրական Ընկերութեան» հետ, 200 միլիոն սերպական ֆրանքի (տինար) անուանական արժողութեամբ փոխառութիւն մը ի հրապարակ հանելու համար, որ մեծաւ մասամբ պիտի գործածուի սերպ զօրաց սպառազինութեան, հրացաններու և թնդանօթներու փոփոխման։

ՀՆՏԱԽՏՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ.—Փեթերսպուրկէ յուլիս 24ին կը հեռագրուի։ Հնտախտ մեռնողներու վերջին երեք տեղեկագիրք, զորս պաշտօնական օրագիրն հրատարակեց ուրբաթ, շաբաթ և այսօր, կը ծանուցանեն 4,839 նոր վարակուողներ և 2,590 մեռնողներ։ Երեկ Նիժնի Նովկորոտի մէջ 15 հոգիներ հնտախտ վարակուած ըլլալը կը խոստովանուի, բայց մեռած ըլլալու պաշտօնական արձանագրութիւն չկայ, թէեւ Մոսքովլոքի Վէտոմոսթի կ'ըսէր թէ ի Նիժնի Նովկորոտ չորս անձինք մեռեր են արդէն։ Մասնաւոր տեղեկութիւնք և նոյն իսկ գաւառային մամլոյն հրատարակութիւնք կը ծանուցանեն թէ կասկածելի դէպքեր տեղի ունեցեր են Մոսքուայի և Պաթասի մէջ, բայց պաշտօնական վաւերացում չկայ դեռ։ Փեթերսպուրգի բժիշկներն օրէ օր կը սպասեն հնտախտի ճարտարման Փեթերսպուրգի մէջ։ Կառավարչ Ցոն Վալ առողջապահական պատուէրներուն միտ չդնողներու դէմ խստութեան օրինակ մը ցուցուց։ Նեւքի պողոտային վրայ անմաքուր վիճակի մէջ գտնուած տան մը սպասաւորն և գռնապանը դատապարտեց երկու շաբաթուան և մէկ շաբթուան բանտարկութեան և պայմանաժամը լրացնելէն ետեւ Փեթերսպուրգէ միանգամ արտաքսման։

—Յուլիս 25ի վարակուողներու թիւն է 2,012 և մեռնողներու՝ 1,302։ Նոր գաւառ մը որ վարակած է՝ Վիթեպսն է, որոյ համանուն քաղաքին մէջ յուլիս 25ին, 138 վարակեալք և 64 մեռեալք եղան։

ՀՆՏԱԽՏՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ.— Փարիզէ կը հեռագրուի յուլիս 25ին թէ չըլլակաքն, յԱնիեռ և այլուր, հնտախտի համաճարակը նուազելու վրայ է, մեռնողներու շնորհիւ։ Յուլիս 23ին երկու տղայք միայն մեռան այս հիւանդութեամբ, և 24ին երկու անձինք ևս բռնուեցան։

ԿԱՐԿԱՍՍԻԱ.— Տիղիսէն գերմանական լրագրերու կը գրեն թէ Կարկասիոյ մէջ, Ամերիկանարարի ամրութիւններէն քիչ մը հեռու, թնդանօթի ռազմամթերք փոխադրող գումարտակի մը վրայ կայծակ իջնալով, ռազմամթերքի սայլերէն 4ը պայթեր են և 20 դիւզուր մեռեր և երկու սպայ ալ ծանրապէս վիրաւորուեր են։

ՕՍՄ. ԱՐԾԵԹՈՒՂԹ.— Հռոմայ Առևտրական Սենեկան օսմ. արժեւարց ամէն ներկայացուցիչներուն դրեց յիշատակագիր մը, որով սա կարծիքը կը յայտնէ թէ Հանրային Պարտուց վերաբերեալ 1880 Թուականի Մոնհարբէմի հրամանագիրը չի կրնար փոխուիլ բայց եթէ արժեւարց կողմէ ուղղակէս հաւանութիւն յայտնուելով Օսմ. Կառավարութեան, և Փոխադրութիւններու փոխարէնը չի կրնար արժէք ունենալ առանց այս ուղղակի համաձայնութեան։ Արդ, որովհետև խաղեան արժեւարց կողմէ այս հաւանութիւն չեր արուած, այն փոփոխում չեղեալ պէտք է համարուի։ Բայց խաղայի արժեւարք կամ այլք օրը չեն ուզեր ուզել զայն՝ պէտք է վերադառնան իրենց նախկին իրաւունքներն, ինչպէս հաստատուած էր Մոնհարբէմի Կայսերական հրամանագրով, որուն համեմատ Բուսէլիի երկաթուղեաց պարտատոմսերու մասին ամէն փոփոխում արժեւարց ժողովոյ հաւանութեամբ միայն կրնայ ընդունուիլ։—(Այս հեռագիրը փափաքելի եղածին չափ որոշ չէ։ բայց ըստ բաւականին կը հասկցուի որ Բուսէլիի պարտատոմսերն ունեցող արժեւարց կարգերուն մէջ գրեթէ միայն ըլլալով, խաղայի արժեւարքը այս մասին ծրագրեալ կարգադրութիւնը չեն ընդունիր, որուն համեմատ 100ին 58ի տեղ 72 պիտի վճարուէր չահով թիւերուն։ Ստոյգ է այն տրամադրութիւն թէ մինչև որ արժեւարց ամէն կարգեր չընդունին ո՛ և է փոփոխում չի կրնար մուծուիլ հանրային պարտուց վերաբերեալ կարգադրութեան մէջ։ Ծ. Խ. «Արեւելքէ»)։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Նոյէ Ֆրոյէ Փրէոթ, Ֆրէմոնթոլոֆ և ուրիշ վիեննական լրագրիներ կը գրեն թէ Կալկասիոյ մէջ, Ամերիկանարարի ամրութիւններէն քիչ մը հեռու, թնդանօթի ռազմամթերք փոխադրող գումարտակի մը վրայ կայծակ իջնալով, ռազմամթերքի սայլերէն 4ը պայթեր են և 20 դիւզուր մեռեր և երկու սպայ ալ ծանրապէս վիրաւորուեր են։

ԱՂԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դատաստանական Խորհուրդն իւր շաբաթական նիստը կազմեց երէկ ի Պատրիարքարան ընդ Նախագահութեամբ Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հօր։ Ինչպէս արդէն ծանուցած ենք, Ատենապետ Մեծ. Նազարէթ Էֆէնտի Խաչերեան վերջնական կերպիւ հրաժարած ըլլալով, Խորհուրդն որոշեց իւր յառաջիկայ նստին մէջ ատենապետի ընտրութիւն կատարել։

Թիֆլիզի Տ-ր-ոյ շաբաթերթի մէջ գոհութեամբ կը կարդանք հետեւեալը։—«Մուսաֆեան եղբայրները, համաձայն իրանց պապի կտակին՝ քսան հազար լուսալ նուիրել են Ախալցխայում մի նոր հայ եկեղեցու շէնք կառուցանելու համար։ Շինութեան ըսկիզբը շուտով կը սկսուի։»

կը լսենք թէ Օրթագիւղի նորընտիր թաղական խորհրդոյ անդամներէն Բարութիւն Էֆէնտի Նորատունկեան, Մկրտիչ Էֆէնտի Դաղանճեան, Կարապետ Էֆէնտի Խաչատուրեան և Զարեհ Էֆէնտի Եուսուֆեան հրաժարական տուած են։

Փափագելի էր որ վերոյիշեալ հրաժարականներէն անոնք որք անձնական բաւարարի զբաղմունք մը չունին, համճէին ստանձնել գիւղին ազգայնոց քուէովը իրենց յանձնուած պաշտօնն որ այնքան պէտք ունի կարող ձեռքերու։

Պ. Կարա-Մուրզա յունիս 22 թըւականաւ Բագուէն կը գրէ առ Մշակ։ «Բագու քաղաքում խոլերայի տարաժոխիկ հիւանդութեան տարածվելու պատճառով, մեր խրմբով արտասահման ճանապարհորդելը յետաձգվում է անորոշ ժամանակով։»

Ինչպէս յայտնի է, Պ. Կարա-Մուրզա հայ երգիչներու խումբի մը ընկերակցութեամբ Վիեննա պիտի երթար երաժշտական ցուցահանդէսի արեւելեան բաժնին մասնակցելու։

Թիֆլիզի հրատարակչական ընկերութիւնն իր ծախիւք հրատարակեր է Պարոնեանի Հ-ռ-ոյ Զեռնոտեորը, Պրոյտ Պ-ը-ոյ Բ-ոյ-ոյս Դ-ը և Խ-ն-ր-ի ֆ-ռ-ղ-ա-ն-ն-ի գրուածները, մէկ հատորի մէջ ամփոփուած։

Բան կտակի հոգեւոր Օտեան Պողոս Էֆէնտիի, յառաջիկայ կիրակէ յուլիս 19 Ս. եկեղեցւոյս քարեխաչ քարոզիչ Արժ. Տ. Եղնիկ վարդապետ Գալբագճեան, հանդերձեալ է հանդիսաւոր Ս. Պատարագ և հոգեհանգստեան պաշտօն մատուցանել, վասն Օտեան քարեպաշտ օրհնեալ գերեզմանին ի Տէր հանգուցելոց։ 927

Քարակէօմրիւկ 6 յուլիս 1892 2—2

Մրճիկեան Մեծ. Եղիա էֆէնտիի դուստր և Սվաճեան Դաւիթ էֆէնտիի կողակից Տիկին Աշնիի Սվաճեան կընքեց իւր մահկանացուն ի Հասակի 28 ամաց։ Յուղարկաւորութեան ախուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, կիրակի, ժամ ճիշդ 6ին, Օրթագիւղի Ս. Աստուածածին Եկեղեցին, ուսկից վաղամեռիկ տիկնոջ մարմինը պիտի փոխադրուի Դուրուչէշմէի գերեզմանատունը իւր ընտանեաց շիրմին մէջ ամփոփուելու համար։ Ազգականք և բարեկամք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ սոյն ախուր հանդիսին։

Օրթագիւղ, 18 յուլիս 1892 129

ԱՆՈՐԻՆ ՀՈՒՐԵՐ

ՍԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը հանդիսաւոր կերպիւ տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մէջ բազմած՝ միջօրէին հանդիսաւոր կերպիւ այդ մզկիթը գնաց եւ կատարեց ուրբաթու աղօթքը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն մզկիթի պատուհանէն դիտեց կատարուած զօրահանդէսի, յաւարտ որոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ռումանական դեսպանն, առաջին թարգմանն ու որդին, հոլանդական դեսպանատան գործակատարը, Թոյտի Թղթակից Պ. Կառաչնօ, ռումանական Էլչէ-պէկ մարտանաւուն առաջին ու երկրորդ նաւապետներն ու մէկ քանի սպայք, անգլիական դեսպանատան երկրորդ թարգմանը, մարմնուղղիչ Պ. Մարիէօ ու կինն և գերմանացի չորս հարիւր զբօսաշրջիկները։

Ներկայից ամէնք երկրորդ սենեկապետ Թէրիք Նուրի փաշայի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ։—Շեհրը Զօր (Մուսուլ) գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Ապտիւլվէհապ փաշա, կառավարիչ Եոզղատի։

Եոզղատի կառավարիչ անուանեցաւ Զիեա փաշա, կառավարիչ Շեհրը Զօրի։

Դօզան գաւառին (Ատանա) կառավարիչ անուանեցաւ Ֆուատ փաշա, կառավարիչ Էրզրումի։

Էրզրումի գաւառին (Պրուսա) կառավարիչ անուանեցաւ Նեզիյէ պէյ, նախկին կառավարիչ Հէրքէարի։

Պիրէճիկ գաւառակին (Հալէպ) գայմագամ անուանեցաւ Ահմէտ Նազիֆ էֆէնտի, գայմագամ Մուարրան։

Մուարրա գաւառակին (Հալէպ) գայմագամ անուանեցաւ Թահսին էֆէնտի, նախկին գայմագամ Սահեուլի (Սուրիա)։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Արշիպեղագոսի կղզեաց բերդերուն թնդանօթաձիգ զօրաց երկրորդ Միրլիվա Մուսթաֆա փաշայի։

Լիագաթի ոսկի չքագրամ Սպարապետի Դրան ընդհանուր հաշուակալութեան ճիւղին վերատեսուչ Թէրիգ Հասան Բիւշրի փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Ֆրանսական կառավարութիւնը Պատուոյ Լեգէոնի չորրորդ աստիճանը նուիրած է Արտաքին գործոց Նախարարութեան հեռագրական գիւանին տնօրէն Օտեան Խաչիկ էֆէնտիի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ՀՆՏԱԽՏ.—Կայս. պալատն քիմիագէտ Պոնկովսքի պէյ երէկ քննական պտոյտ մը կատարեց ի Պէշիկտաշ, Եէնի-Մահալլէ ու Պէյքօզ եւ հարկ եղած տեղերը մաքրել ու ապանեխական դեղեր թափել տալով՝ խիստ պատուէրներ տուաւ հանրային մաքրութեան ու առողջապահութեան նըկատմամբ։ Պոնկովսքի պէյ Բաշա-Պաղչէ գնաց և ի մասնաւորի այցելեց ապակեղինաց գործարանն, ուր հարկ եղած առողջապահական պատուէրները տուաւ։ Պոնկովսքի պէյ ժամ 7ին Գալաթգիւղ անցաւ, ուր նոյնպէս քննական պտոյտ մը կատարեց և հարկ եղած տեղերը մաքրել ու ապանեխական դեղեր թափել տալով, առողջապահական հրահանգներ տուաւ։

Նախարարաց Խորհուրդն որոշած է որ, Պոնկովսքի պէյ ցորչափ կատարէ քննական այդ պաշտօնն, իւր ամենամեծ ուշադրութիւնը ստանայ, անոր ընկերացող պաշտօնէից ամենամեծ աւելցան և քնինչ մարմնոյն տրամադրութեանը ներքեւ գտնուող գործաւորք ալ տասնական զրուշ օրական ըստանան։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Սինոպի ու Բլաթանի մաքրանոցներուն համար երկուքական բժիշկներ ևս աւելցուին։

—Երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կարնոյ նահանգին մէջ գտնուած բոլոր քաղաքաց ու գիւղերու առողջապահական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է և թէ ամէն կողմ մեծ ուշադրութիւն կըլլայ հանրային մաքրութեան։

—Առողջապահական ժողովն երէկ յարտասովոր նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց ի մասին Սինոպի մաքրանոցին և առողջապահական այլ խնդրոյ։

—Առողջապահական վարչութեան կողմէ արուած հեռագրական հրամանի մը վրայ Սինոպի մաքրանոցի շինութիւնը փութով առաջ կը տարուի եւ գործաւորք գիւղերներն ևս կ'աշխատին լապտերներով։ Այդ կերպիւ մաքրանոցի շինութիւնը մէկ քանի օրէն կ'աւարտի։

—Տոքթ. Վիթալիս էֆէնտի Տրապիզոնի առողջապահական վարչութեան պաշտօնեայ անուանուած ըլլալով, այսօր Տրապիզոն պիտի ուղեւորի։

—Տրապիզոնէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, արուած հրամանի մը վրայ, Բլաթանի պահպանութիւնն աւելի ամրապնդելու համար պահապան նաւակներու թիւն աւելցած և ցամաքի վրայ երկրորդ շղթայ մը ևս աւելցած է։

Ուրիշ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Բլաթանի մաքրանոցին մէջ հազար եօթը հարիւր ուղեւորք քարանթինա կ'սպասեն։

—Պերութի կուսակալը յուլիս 15 թուականաւ հեռագրած է թէ վերջին 24 ժամուն Աբեան մէջ տասը տարեկան աղջիկ մը բռնուեր է քոլերա նօսրդասէ։

—Օսմանեան նաւատորմին առողջապահական ընդհանուր քնինչ Խաք փաշա նախընթաց օր Դարդանելլաս գնաց եւ տեղւոյն ձորը մաքրելու գործին համար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ թաղապետական պաշտօնէին հետ։

Այդ ձորին բերանը մաքրելու գործողութիւնը գիւղերները կը կատարուի և հարկ եղած տեղերը ապանեխական դեղեր կը թափուին։

—Յուլիս 15ին, վարակեալ տեղերէ Գալաթա ժամանած են չորս շոգենաւներ, ռուսական, հելլենական, աւստրիական ու նորվեկիան։ Նոյնպէս եօթն առագաստանաւեր օսմանեան ու հելլենական։ Ռուսական, հելլենական, աւստրիական, ու նորվեկեան շոգենաւք ուղղակի Միխիրկրական ուղեւորած են, անոնց մէջ առողջապահական պաշտօնեայներ դրուելով։ Օսմանեան ու հելլենական երկու առագաստանաւեր, որոց եկած տեղերուն համար տասներկու ժամ քարանթինա որոշուած է, քարանթինան սպասելով մեկնած են։ Օսմանեան, անգլիական ու աւստրիական երեք շոգենաւեր ինչպէս նաև օսմանեան 28 ու հելլենական երկու առագաստանաւեր, որոց եկած տեղերուն համար բժշկական քննութիւն որոշուած է, յետ քննութեան ազատ անցագիր ստացած են։ Քարանթինա սպասող անգլիական ու ռուսական երեք շոգենաւերու և օսմանեան ու հելլենական տասն առագաստանաւերու մէջ գտնուած 115 ուղեւորաց և 192 նաւատեաց առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

—Յուլիս 15ի չորեքշաբթի օրը մաքսային քննիչ պաշտօնեայք, շոգենաւով ծովու վրայ պտոյտ մը կատարելու առեն, Այսթէֆանօսի բաղերն անգլիական շոգենաւ մը նշմարեր են որ ցամաքէն կէս մղոն հեռաւորութեամբ կեցած էր։ Պաշտօնեայք մօտենալուն, շոգենաւը քարանթինայի յատուկ դեղին դրոշը պարզեր է։ Շոգենաւին մէջ գտնուող առողջապահական երկու պաշտօնէից հարցուր է կենալու պատճառը։ Շոգենաւը Բօթիէն կուգար և գիպտացորէն բեռցած և Լիվերբուլ կերթար։ Մաքսային պաշտօնեայք այդ շոգենաւը ճամայ տանել տուեր և մինչեւ Զէյթէնի բաղերը հետեւեր են անոր։ Խնդիրը հեռագրաւ իմաց տրուեր է Գալիգրամթիայի քարանթինայի պաշտօնէութեան։

ԵՒՄԷՆԻ ՇԻԱՆԴԱՄ.— Վեհ. Սուլթանը Եէմէնի ոսկի չքագրամ շնորհած է Եէմէնի կուսակալ և Լ. զօրաբանակին հրամանատար Ահմէտ Զէյդի փաշայի ինչպէս նաև տեղւոյն զինուորական ու քաղաքային բարձրաստիճան պաշտօնէից ոմանց։ Եէմէնի արծաթի չքագրամնոյն զօրաբանակի սպայից և բարւոք ծառայութիւններ մատուցանող զինուորաց ու այլոց։

ԱՆԱԹՕԼԻԲՈՍ ԱՍԹԻՐ լրագրոյ արտօնատէր Գալիքրօն էֆէնտի մեռած ըլլալով, կայս. Իրատէ մը, մատուցեալ աղերսագրոյ մը վրայ, հրամայած է որ նոյն լրագրոյ արտօնութիւնը շընորհուի հանդուցեալին որդւոյն Լէօնիտաս Գալիքրօն էֆէնտիի ու եղբօրը Արիսթիդէս Գալիքրօն էֆէնտիի։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ՁԻՐՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երէկ գիշեր թագսիմի թաղապետական պարտիզին մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ գերմանացի զբօսաշրջիկներուն։ Պարտէզին արտաքին ու ներքին մասերը գրօշներով զարդարուած էին և թնդանօթաձիգ զօրաց նուագածուաց խումբը մինչեւ վերջը նուագեց։

Սեղանին նախագահեց Քաղաքապետ Վեհմ. Բրաֆան փաշա։ Ներկայ էին նաև Բերայի թաղապետութեան տնօրէն Մահիտ պէյ, Քաղաքապետութեան ժողովոյ նախագահ Խալիլ պէյ, հաշուակալ Շեվքէթի պէյ և թաղապետութեան Դ. շրջանակին տնօրէն Մուսթաֆա պէյ։ Գերմանացի հիւրերը պարտեզ ժամանելուն արժանավայել պատիւներով ընդունուեցան և պահ մը հանգիստ առնելէ և զովարար ըմպելիներով պատուասիրուելէ յետոյ, Տրէզդենի մարմնամարզիկ ընկերութեան նախագահը գերմաներէն բանախօսութիւն մը արտասանելով շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանի կողմէ ցոյց տրուած հիւրասիրութեան համար եւ դրուատեց Ն. Կ. Վեհափառութեան բարձր ձիրքերը։ Վեհմ. Բրաֆան փաշա պատասխանեց բանախօսութեամբ մը։

Սեղանն սկսաւ ժամ մէկին։ Նուագածուաց խումբը նուագեց Համիտիյէ քայլերգն ինչպէս նաեւ Գերմանիոյ կայսեր քայլերգն, որոց յոտնկայս ունկնդրեցին ներկայք։ Սեղանի պատուն նուագածուաց խումբն անընդհատ նուագեց։ Սեղանէն յետոյ ներկայք երեցս «Կեցցէ Վեհ. Սուլթան» գոչեցին։ Գերմանացի հիւրերն կէս ժամու չափ պարտէզին մէջ պտոյտ մը կատարելէ յետոյ մեկնեցան։

ՐԷԺԻՆ.— Այն յանձնաժողովն, որ կը խորհրդակցի միջոց մը գտնել գործադրելի ընել տալու համար օսմ. Ծրխախոտի Ռէժիի կանոնագրոյն ինչ ինչ տրամադրութիւններն որք ցարդ մեռեալ տառ մնացած են, քննութիւն մը սկսած է դատաւորներուն մէջ՝ հաստատելու համար թէ, 1· Ինչո՞ւ անտես կառնուի ծխախոտի մշակութեան վերաբերեալ կանոնագիրը։ 2· Ինչո՞ւ մաքսանենգութիւնը կը չարունակուի մէկ քանի տեղեր, ընդարձակ սահմանի մը մէջ։ 3· Ինչո՞ւ անհնար է ձեռք բերել գաւառային դատարանաց կողմէ արձակուած վճիռներն ընդդէմ այն անձանց, որք Ռէժիի վերաբերեալ օրէնքը չեն յարգած։

—Կիմիւլճինէ գաւառին Եէնիճէ գաւառակին Ռէժիի պաշտօնեայք մտադիր ըլլալով ծխախոտի դներուն վրայ մեծ զեղչ մը ընել բազդատմամբ նախորդ տարւոյ դնոյն, ժողովուրդը բողոքեր և Կիմիւլճինէի կառավարչէն, Ադրիանուպոլսոյ կուսակալութեան հրամանաւ անդ զրկուեր է։ Կառավարիչը յեր քննութեան ծխախոտի դներն նախորդին համաձայն որոշեր է և այսպէս մշակողք տասը հազար ոսկիէ աւելի վնասէ մը ազատուեր են։

ՕՏԱՐ ԹԵՐԹԵՐ ԵՒ ԴՐՈՇՄԱՖՈՒԹ.— Յորմէ հետէ երկաթուղին առօրեայ կերպով կը բերէ եւրոպական սուրհանդակն ի Կ. Պոլիս, մեծ թիւով եւրոպական թերթեր կը վաճառուին փողոցներուն մէջ, առանց դրոշմուած ըլլալու։ Այս բան հակառակ է դրոշմի օրէնքին, ըստ որում Թուրքիայ մէջ շրջաբերութեան հանուող կամ վաճառուող բոլոր պարբերական հրատարակութիւնք դրոշմի ենթարկեալ են, և անոնց մէկ մասին օտար երկրի մէջ տպուած ըլլալն իրաւունք չի տար անոնց այդ տուրքէն ազատ մնալու։ Անհատները թղթատարութեան միջոցաւ կը ստանան օտար թերթեր որոց բաժնորդագրուած են։ զանոնք դրոշմի ենթարկելու խնդիր չի կրնար ըլլալ։ բայց երբ գործակալ մը բազմաթիւ օտար թերթեր կը ստանայ ու փողոցներուն մէջ ի վաճառ հանել կուտայ զայնս, գործը ուրիշ հանգամանք մը կը ստանայ։ Լ. Հերոյ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այս կէտին վրայ և կ'առաջարկէ որ մայրաքաղաքիս մէջ վաճառուող օտար թերթերն ալ դրոշմի ենթարկուին տեղական թերթերուն նման։

ՊՈՒԲԻԷՆԻ օսմանեան դեսպանը գրած է Արտաքին գործոց Նախարարութեան թէ Ռումանիոյ մէջ մեծ ուշադրութիւն կ'ընդայ անցագրի գործողութեանց, և որպէսզի օսմանեան հպատակները Ռումանիոյ սահմանագլխոյն վրայ դժուարութեանց չենթարկին, հարկ է արգելլ մեկնումն այն օսմանեան հպատակաց, որոց անցագրերը Վէզէ եղած չեն ռումանական հիւպատոսաց կողմէ։ Ներքին գործոց Նախարարութիւնը նկատելով որ Թուրքիոյ մէկ քանի տեղերուն մէջ միայն ռումանական հիւպատոսներ կը գտնուին, ծանուցած է ամէն կողմ որ վիզէի պահանջումը հարկ է յատկացընել միայն անոնց համար, որք ռումանական հիւպատոսներ գտնուած տեղերէ կանցնին։

ԴՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Դատական բարեկարգմանց յանձնաժողովն որոշած է որ վճռաբեկ ատեանը չապաստէ՝ մահուան դատապարտեալ անձանց վճռագրերու քննութիւնն և այդ դատերու Շերքի վերաբերեալ մասերն ևս միեւնոյն ժամանակ կարգադրելու համար հարկ եղած պաշտօնագրերը ձեռնհաս իշխանութեան զրկուին։ Դատական նախարարութիւնն ըստ այնմ հարկ եղածը գրած է որոց որ անկ է։

—Ձեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է որ ցկեանս չղթայակապ աշխատութեան դատապարտեալ անձինք՝ վճռագիրը Վճռաբեկ ատենին կողմէ վաւերացնէ յետոյ, առանց յետաձգման որոշեալ տեղերը զրկուին, որպէս զի բանտերու մէջ համախուռնութենէ առաջ գոյիք վտանգներու առաջքն առնուի։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽՍՏԻՏՅԷի ճարտարագէտ Պ. Ճէյմս Ռիթէր, որ քանի տարիէ ի վեր կը ծառայէր այդ ընկերութեան, կարճատեւ հիւանդութենէ մը ետք մեռաւ։ Շիրքէթի տնօրէն Վեհմ. Հիւսէյին էֆէնտի հանգուցեալին հիւանդութեան ժամանակ մեծ հոգածութիւն ցոյց տուաւ առաջնակարգ բժիշկներ զրկելով։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Սկիւտարի անգլիական գերեզմանատան մէջ։ Պ. Ռիթէր 54 տարեկան էր։

ԱՄԱՌԱՆԱՑԻՆ ԹԱՏՐՈՆԸ

Սկիւտարի թատերասէրները, որք այնքա՛ն ուրախութիւն կ'ունենան կիրակի գիշերները, Պէյլէր-Օղլուի պարտիզի թատրոնին մէջ, Պ. Թօնի Կօրօգի նուագներուն մէջերէն, լսելու Ալէքսանեանն ու Թրեանցը, Սիսակն ու տիկին Պինէմէճեանը, անակնկալի պէս բան մը ունին վայելելիք վաղը գիշերը, նոյն պարտիզին մէջ։ Ամէն թատերասէր կը ճանչնայ Բաւիէ տը Մօնթէբէ

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՆՏԱՆՈՏԻ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, 29։—Ամսոյս 26ին

	Վաճառել։	Մուծել։
Ցունժտերիան	46	42
Վորոնէժ	15	10
Բազան	9	7
Սամարա	120	74
Սարատով	91	61
Սիմպիրսք	68	38
Ռոսթով	106	69
Թայգան	5	4
Խարքով	15	3
Զարիցին	25	7

Ներքին գործոց նախարարն արտօնեց ոգելից ըմպելեաց խանութներու փակումը մինչեւ 1 յունուար 1893, ուր որ անկարգութիւն պատահի կամ գիւղացւոց նիւթական խանգարի։

ՊԵՐԼԻՆ։— Վարչապետի մէջ ասիական հնտախտի տեղային դէպքեր տեղի ունեցեր և չորս հոգիք մեռեր են։ Վերապահութեամբ։

ՍՈՖԻԱ։— Կառավարական աղբիւրէ կը հերքուի թէ հնտախտ ծագած ըլլայ Պուլկարիոյ մէջ։ Սերպիայէն կուգայ այս շարակամ լուր։ Սոֆիայի սերպ գործակատարը գիտէ որ անանկ բան չկայ։

—Պուլկար կառավարութիւնն որոշեց մամլոյ գրաքննութիւնը ընծել օգոստ. 1|13էն սկսեալ։

ՓԱՐԻԶ։ —Երէկ ի Մոնմառդռ արուարձան Փարիզի՝ մարդ մը յանկարծակի հընտախտ բռնուելով մեռաւ։ Տօթ. Տարէնս պէրկ կ'ըսէ թէ Փարիզի չրջակայքը տիրող համաճարակը բուն իսկ Հնդկաստանի հընտախտն է, բայց սաստիկ չի ճարակիր։ Կը պակսի։ Մինչեւ յուլիս 20 Փարիզի չրջակայքը չորս հարիւր հոգիք մեռան այս հիւանդութեամբ։

ՊՈՒԿԲԼԻՇ։ —Ռումանիոյ մէջ հնտախտ ծագիկը սուտ է։ Մետասանօրեայ քառանդինա բոլանդակ ռուսական նաւահանգիստներէ եկողներու դէմ։

ՄԱՐՈՔ

ԼՈՆՏՈՆ։—Թանձէրէ առ Թայմզ։—Մարոքի վիճակը պիտի խնդրէ Զարէն առաջ դեսպանի մը առաքումն ի Մարոք, որպէս զի՝ Ֆրանսեւոուս բարեկամութեան շնորհիւ՝ Մարոք զերծ մնայ ուրիշ եւրոպեան Տէրութեանց ազդեցութենէն (Անգլիոյ)։

Վակտրան

ՀԱՅԱԹԻ, 18 Յուլիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 տոկոս Լոնտրայի վրայ	109 1/8
3 » Փարիզի »	23 05
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԲՈՆՍՕԼԻՏԷ	
Երէկ երեկոյ զոց. [Միայ. Դ.Սէրի]	22 07
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուելեալ »	22 07
Կէս օրին »	22 05 1/8
Թաղիվլանը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	82 15
» » ժամ 3ին	— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹԴՈՅ	
Փոխառութիւն Սէրի	50 3/4
»	27 1/2
»	22 07
ԲԱՆԿԵՏՈՒՄԲ	
Սօսիէթէ Ժէնէրալ Անգլ. Լ.	4 35
Բրէտի Ժէնէրալ » »	7 30
Պանք տը Բօնս » »	4 34
Սօս. Շանժ է վալէօր » »	4 16
Ռէժի » »	16 25
Թրամուէյ » »	600
Բումէլիի երկաթուղի ֆր.	79 1/8
Բաժնեթուղթ Լաւրիօսի Դ. Կ.	96
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ	
Օսմանեան ոսկի դրշ.	100
20 ֆրանքնոց »	87 16
Անգլիական ոսկի »	110
Մարք Դերմանական ոսկի »	107
Իմպէրիալ »	89 20
Քրիմիոյ »	51 12
Բուպլ Թղթադրամ »	9 11
Մէճ. արծաթ տարբ. »	197 39
Մանր արծաթ »	101 10
Մէջտալիք »	98 20
Թաւֆիկէ »	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի »	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 29 Յուլիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 35
» » 4 1/2 %	106 12 1/2
Օսմանեան բոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 37 1/2
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	451 25
Բրիտիսէ Թիւրք (1890)	426 25
Օսմանեան Երկաթուղի	80 75
» Բէժիի բաժնեթուղթ	382 50
Պանք Օթոման	561 25
Բէտի Լիոնէ	790
Իտալական Ռանթ 5 %	90 47 1/2
Եգիպտական միացեալ	490
Զէր Լոնտրայի վրայ	25 15
Օսմանիյէ Օսմանեան բոնսօլիտէ	376 25
ԼՈՆՏՈՆ, 29	
Անգլ. բոնսօլիտ	96 93
Օսմ. » Սէրի Դ.	20 25
» » » Ա.	50 3/4
» » » Բ.	27 3/4
» » » Դ.	20 1/8
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 1/4
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆոնս Լոն)	92 1/8
Պանք Օթոման	12 1/8
Ատընի երկաթուղի	20 1/8
Դասսայի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (բիլիֆիյէ)	97 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ 1890	103 1/4
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 336
ՎԻՆՆԱ, 29	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 95
» Փարիզի »	47 55
Օսմանեան Բէժիի բաժնեթուղթ	180
» Երկաթուղի	41 40
ՊԵՐԼԻՆ, 29	
Օսմանեան Երկաթուղի	87
Օսմ. Բէժի	193
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 355
» Փարիզի »	80 85

ՆՈՃԻԱՍՏԱՆՆ ԾԱՑԱԶՄԱ

Ո՞վ դուք՝ ըսնա՞ր հոդմակոծ
Անհերեւոյթ տիտանաց,
Այդ համասիւռ ծովուն դէմ
Ի՞նչ էք կանգներ տիսամած,

Ե՞մ ան այն՝ ծովի՞կ՝ որ յոգնած
Որոտալէ՝ կռուելէ՝
Այս բլրոց հնչուն ծոցին մէջ
Անուշ անուշ փռուեր է։

Եւ՝ դիւթական նրկարիչ
Արեւն՝ իւր բոց վրձինով՝
Մէն մի պահուն նորասքանչ
Զայն կը ներկէ գոյներով։

Հոսանք հալեալ լեւակաց՝
Խառնն վարդից ուղիներու
Ցանկարծ փոխուին կապուտակ
Ձերմակ—ծալիկ զաշտերու։

Կենաց անկոտ հիւծելոյն
Սփռէք զլծած հովանի,
Եւ վաղաթռոյց արտուտին
Բոյնն ոստերէդ կ'որորուի։

Ձեր պայքարն ալ տեսայ՝ երբ
Հսկայ մրրիկն օդապար
Մէջքէդ զրկած՝ կը ծգնէր
Ձեզ տապալել լեռնէն վար։

Կը սուլէին սաղարթներդ
Կոծկոծելով ի տատան՝
Իբր հերարձակ բրմուհի
Կանգնած մոլի յեռոտան։

Բոլոր ծառուոյն ահարեկը
Թրփերուն մէջ պտռելուած՝
Կոդկոդէին անմանդարտ
Ձեզի համար սա Աստուած։

Այլ երբ ի խոր զահավէժս
Փշրած մրրիկն ընկրկէր՝
Առարինուոյն ծակարն պէս
Ձերն ալ վրսեմ կը կանգնէր։

Թէ զմեզ պատէ Անծանօթն
Խորհրդներով ահագրկու,
Ու տէպ մեր ոտք բերեն զանն
Անդնդախոր վիներու,

Ո՞վ ձայնը բնութեան մեծափառ,
Բո՛ւռն՝ այլ երբէ՞ր անտարբեր՝
Անոնց արդեօք Ցարգմա՞ն են
Ձեր ցնորական զոռումներ։

Անկարեկի՞ր արդեօք— վա՛ռ—
Այդ պատանուոյն՝ որ նիներ
Ձեռօք խըզել ծգնելով
Ձինք կրծոյ որդն անդադար,

Մաշած շնչով կը ծրծէ
Կենդանաբար ծեր ոգին.
Ու ծլի ժրպիտ մ'այտին վրայ
Ինչպէս ծաղկի առ շիրմին,

Դուք՝ երկնասլաց՝ կը նուազէք
Ցաւէբժշկական կեանքն հանուր
Ուր չկայ մահ՝ այլ մարող
Լուսոյ յաջորդ լոյս մ'այլուր։

Թէ հեծեծանդ որբերով
Այն հէգ՝ անուշ երազոց՝
Կը մրմնջեն ունկն ի վար
Բան մը յանկի՛ւ խորհրդոց։

Եւ երբ անհոգմ գիշերուն
Տերեւներուդ մէջտեղէն
Լուսնոյ ցոլմունք՝ երերուն
Ատղերու պէս կ'անծրեւեն,

Ցանկարծականն այն խօշուն—
Բնութեան ընդհատ հեծկլտանք—
Վաղաթառամ այդ հիգաց
Միահնչո՞ւն են ճախրանք՝

Որ շիրմին մէջ մրսելով
Եկան յուշովը հոս տարնալ,
Եւ կէս գիշեր կը կանչէ
Զանոնք հոգին տակ դարձեալ։։։

Եարաքեր, Յուլիս Թ։ ԹԷՐԶԵԱՆ

ԴՈՒՐԵԱՆԻ ՁԵՌԱԳԻՐԸ

1869 օգոստոս 16 . . .

Այս հեռաւոր թուականը կը կարդամ դեղնորակ մաշած թուղթի մը վրայ որ 23 տարի գզրոցի մը անկիւնը կամ ծրարի մը խորը մոռցուած մնալէ ետք, օրին մէկը երեւան կ'ելլէ յանկարծ ու խմբագրատուն կը բերուի՝ հրատարակուելու համար։ Քառակուսի փոքրիկ թերթ մը, որուն երկու կողմը գողոյզ ձեռքով գրուած է մին այն հիւանդաբոյր քերթուածներէն որք վաղամեռ քերթողին կեանքը կը պատկերեն։ Ու ներքեւը, հաւնաս կերպով ստորագրուած «Պետրոս Դուրեան»։

Երկիւղածութեամբ կը բանամ ծալքը որ խաչաձեւ ճեղքուածք մը կը գոյացնէ, իբր քառորդ դարու մը կնճիռը։ Մէնանն ալ գունատած է այլ եւս, բայց գիրը կը մնայ միշտ ընթեռնելի։ մանրիկ սիրուն գիր մը, տենդոտ գրչէ մը եւած։ Ո՛չ վերնագիր կայ, ո՛չ ձօն մը, դէթ սկզբնատառերով, որ կարելի ըլլայ հեռք մը գտնել, կամ իմանալ թէ որո՞ւ ուղղեալ է։ Քերթուածը միայն կը մնայ, աշնային ժգոյն գիշերուան մը մէջ արձակուած հառաչանք մը, հոգեկան տառապանքի մը արձագանգը ղոր թուղթին յանձնելով սփոփանք փնտռեր է հէք քերթողն։ Ու թուղթը տարեր յանձներ է . . . Եւգինիա տուտուն։

Այս անունը գէթ միանգամ պէտք էր յիշել, երբ այնքան կը գրուի ու կը խօսուի Դուրեանին վրայ։ Իր ամենէն աւելի յարգած այս կինը, որուն հետ ազգականութիւն ալ ունէր, մայրական գորովով մը կը գուրգուրար անոր վրայ, անոր վշտերուն, անոր բերկրանքներուն խորհրդապահն էր, ու անոր կարճատեւ կեանքի թեթեւ փոթորիկներու պահուն՝ ուղեցոյցն ու խորհրդատուն։ Օրթագիւղի մէկ անկիւնը առանձնացած այդ կինը, որ քիչերուն միայն էր ծանօթ, թագուն հմտութիւն մը ունէր. զարմանալի կերպով սուր յիշողութեան տէր՝ եկեղեցւոյն մէջ կը սղարդէր պերճաբան եպիսկոպոսներու քարոզներն ու տուն դառնալով կը խմբագրէր զայնս։ Այս կերպով ձեռագիր հատոր մը կազմած է, կը պատմեն, Մատթէոս Կաթողիկոսի քարոզներուն։ Բաղ յուսադէտ էր միանգամայն։ Բայց ինչ որ ամենէն աւելի ուշագրաւ կ'ընծայէ մեզ այդ կինը, Դուրեանի քով իր վայելած համարումն ու մտերմութիւնն էր, որ բարուց ու ճաշակի տարբերութիւն մը երեւան կը հանէ արդի քանաստեղծներէ ոմանց սովորութեան հետ բաղդատմամբ։ Նորերը,—հիմակուան նորերը,—տեսակ մը հաճոյք, խորժ մը կզգան իրենց սրբոն է՛ն թագուն զգացումները պատկերող քերթուածներն իրենց թարմութեան մէջ իսկ կարդալ մտերիմներու, գրասէր երիտասարդներու խմբակի մը, տուներու մէջ, շրջանակներու մէջ, ճաշարանին մէջ և երբեմն . . . փողոցն իսկ, ուր որ կարելի ըլլայ գտնել հաւանող գլուխներու և «կեցցէ» մրմնջող շրթունքներու հաւաքածոյն։ Դուրեան,—որ եթէ ողջ ըլլար հիմայ, հիներուն պիտի պատկաներ,—հակառակ կերպով կրմբռնէր բանաստեղծութեան հաճոյքը։ Իրեն համար՝ վայելքը ծածկուած մնալուն մէջ էր, սրտին ու քերթուածին միջեւ կեցած ներդաշնակութիւնը կոյս պահել կուզէր։ բանաստեղծութիւնը իրեն համար և ինք՝ բանաստեղծութեան համար։ Եւ եթէ գողահար ձեռքով, սիրտ ի տրուի, համարձակած է երբեմն յանձնել զայնս պաշտած էակի մը որ ներշնչած էր իրեն, այդ՝ իր գաղտնիքը մնացած է զոր հեռը տարած է գերեզմանին մէջ։

Եւգինիա տուտուն միայն բացառութիւն մը կը կազմէր՝ անոր յոյզերուն, անոր թագուն կեանքին իբր գիտակից։ Քսանամեայ բանաստեղծը պատկանօք կը խոնարհէր միանգամայ այդ կնոջ առջեւ, որ իր ստեղծուտ մատանց մէջ գրիչ մը բռնած՝ գըլուխն օրօրելով, կը սրբագրէր ոտանաւորին այս կամ այն տողը. այն փակիկ, թրթռուն քերթուածներն, ո՛վ գիտէ, ինչ՞ը կորուսին արդեօք այս յապաւումներուն, այս բարեփոխումներուն տակ. բայց միշտ գոհ էր Դուրեան, վասն զի հաւատը ունէր անոր վրայ որուն կը յանձնէր իր գրուածները։ Եւ յետոյ, այդ կինը անխիղճ չէր. աւելի գնահատում դուրս կուգար իր շրթներէն քան քննադատութիւն. բանաստեղծը չէր վհատեցներ, կը քաջալերէր։ Ինքն իսկ,— քարոզներու համար ունեցած մասնաւոր սիրովն հանդերձ, — սիրող ու հիացող էր Դուրեանի գրչին։ Եւ երբեմն, հիացումը անզաղտնապահ ըլլալու չափ առաջ կը տանէր։ Օր մը, Դուրեան, անոր տան մէջ կը պատահի փայլուն օրիորդի մը, մին այն ազնուական գեղեցկութիւններէն որք առաջին վայրկեանէն խոր տպաւորութիւն կը թողուն տեսնողին վրայ։ Դեռատի բանաստեղծն, որ այն ատեն համբաւ հանած էր արդէն, համակրանօք կ'ողջունուի օրիորդին կողմէ, բայց վարանոտ, գրեթէ երկչոտ խօսակցութիւն մը կ'ունենայ։ պատրանք չ'ունէր, բայց իր անուան հմայքին չի հաւասարիր։ Այս հանդիպումէն քանի մը շաբաթ ետք, Եւգինեա տուտուն այցելութեան կերթայ օրիորդին, ու գրպանէն կը հանէ իրեն ուղղեալ մտերմական նամակ մը, որուն մէջ բանաստեղծին գրիչը իր գերագոյն բարձրութեան կը հասնէր։ Դուրեան, հիւանդ պառկած, անկողնոյն մէջէն գրած էր զայն, իր սքանչացումը ու համակիր ապաւորութիւնը յայտնելու համար անոր նկատմամբ որուն առջեւ լեզուն կարկամած էր։ Դուրեանի գործոց հրատարակիչներն ապահովապէս գեղեցկագոյն էջ մը պիտի աւելցուցեն իրենց կազմելիք հատորին վրայ, եթէ յաջողին գտնել այս նամակը, որուն ի զուր ի խնդիր եղայ։ Եւգինիա տուտուն նորէն գրպանելով, տարած էր զայն։ Եւ այս՝ աւելի քան քան տարուան դէպք մըն է։

Այս ոտանաւորն ալ գտնուած է իր թուղթերուն մէջէն։ Զայն տպարանին յանձնելէ առաջ վարանում մը կունենամ. ձեռագիրը չես գիտեր ի՛նչ հրապոյր մը, նուիրական հնութեան մը ազդեցութիւնն ունի որ պիտի կորսուի տպագրութեան մէջ։ Բանաստեղծին սրտին պէս մաշած այս թղթի կտորը՝ իր կեանքին մէկ հատորիկը, իր գերեզմանին ստուերն է կարծես, որ մամլոյ ներքեւ թերեւս կորսնցնէ ինչ որ ունի բնական ու մեամաղձոտ։ բայց պէտք է համակերպիլ։ Կը հանեմ զայն բանաստեղծութեանց յատկացեալ դարակէն, ուր ոտանաւորներու դէպի մէջ աքօղուած կը մնայ։ վայլուն, ողորկ թուղթերու վրայ, կարմիր կամ կապոյտ մելանով գեղատառ ընդօրինակած ոտանաւորներ, որք՝ անվերջ սպասման մը դատապարտուած, տեսակ մը նախանձով մը կը նային իրենց մեռեալ ընկերոջ, որ կը յանձնէ, փոշիներու տակ թողլով զիրենք։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

* * *

Ահա ոտանաւորը։

Աշնան ժգոյն գիշեր մըն էր, ծմրաուպ,
Կը ցոլային երկինքն ատղեր բիւր՝ ատուպ,
Զոր Ցերթերուն խորերն լուսին իր բեկեկի
Նայն կը ցօղէր՝ ամրան վարսիցն ալէբեկ։
Շամփրին մէջ Ցարմ կը Ցաւալէր վրսակը,
Փաղրուն ատղեր կը լոյային յատակը,
Ու անոր ալեայն ոնչոտկի մրմունջը միայն
Սիրոյ բնարին վերջին լարին էր ողբ՝ ծայն։։։
Սիւրը կ'սուլէր տերեւներուն մէջ Ցեմեւ,
Դէմքիս վրայ կը սառնցնէր շղարշէ Ցեւ։
Նա իր շնչովն գիս զոհ ընել կը կարծէր,
Բայց կարծարծէր սրտս սիրոյն վառ կայծեր։
Ոգի մ'անցաւ սրտէս, չՑողուց հոն ըստուերն՝
Ցիշատակ մը։։։ միայն գիտեն այս ատղերն։։։
Համբուրից տիսուր յիշատակ մ'Էր սիւրին շունչն,
Իր զողոջ ծայն տերեւներուն այս շշունչն.
Անոյշ մրպիտն ու վեհ նայուածքն այս ալին,
Մեռտաբս վարսերն սեւ հոգի՝ տակ կը հալին։։։
Տժգոյն ճակտին տրխուր պատկերն այս լուսին։։։
Ո՞ւ կեանք պէտք է տալ՝ սիրտ տրբուի թէ կուսին։
Կը սիրէ նա նայուածքիդ մէջ կը Ցաշնի։։։
Ամի մէջ՝ բաց, սիրոյ մէջ՝ վարդ՝ սիրտ մ'ունի։։։
Անոյշ աչեր՝ ժրպիտ՝ արցունք՝ տենայ լոկ,
Կուգծրս վարսեր՝ լանջ մը ըզգաց սիրատրոփ.
Սիրոյ մրմունջ՝ հառաչ՝ լսեցի բեկբեկ խոսք,
Դողդոջ ու զիրգ պաղ ձեռ մ'ըզգաց ձեռքս սասկ.
Թեւերուս մէջ լոյս մը՝ հով մը մաղեցաւ։։։
Հակ չէր նա,այլ սէր՝ հոգ՝ շունչ՝ ժրպիտ՝ցաւ։։։
Ըստուեր մ'էր նա՝ որ սահեցաւ գերեզ Ցախտի՝
Բայց կանգ առաւ՝ փոս մը՝ բար մը ցցուց ինձ՝
Ցիշատակ մը՝ գերեզման մը՝ սուրբ սափոր։։։
Ուր կը յածի հեկեկով սիրտս ցօղաՑոր։։։
Եթանի Թէ ըլլամ ես շիտ մ'արտասուք՝
Ու անմեռանամ զամբանիդ բով սիրասուզ,
Եւ կամ Թէ խոտ մ'ըլլամ ու հոն ես ցամքիմ։։։
Ո՜հ կեանք պէտք է տալ՝ սիրտ տրբուի Թէ կուսիմ։
Դաշեր անցնին շուրջդ պիտի չը մեռնի,
Արցունքներով կեանքդս պիտի ուշ Ցոռմի,
Շիրմիդ վարդերն դեռ չը Ցոշնած զրկեմ թեզ,
«Կեանքը կուտաս սիրտ Թէ տաս» ըսին ետեւէդ։։։

Պ. ԴՈՒՐԵԱՆ

1869 օգոստ. 16

* * *

Յ. Դ.—Այս քերթուածը մամլոյ յանձնուելու վայրկենին, գրասէր բարեկամ մը մը կը հաղորդէ թէ Դուրեանի ՏԱՂԴ ԵՒ ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆԴ հատորին մէջ կայ արդէն «Պէտք է մեռնիլ» վերնագրով ոտանաւոր մը որ այս բանաստեղծութեան բարեփոխեալ մէկ ձեւն ունի, ու քանի մը տողեր համանման են իրարու։ Կ'երեւի թէ, ժամանակ անցնելէ յետոյ, բանաստեղծը սրբագրեր է իր ձեռագիրն ու քովը պահեր է նոր օրինակ մը, որ մահէն վերջը գտնուեր է իր թուղթերուն մէջ։ Տպագրեալը լաւագոյն է ձեռագրէն, որ նուազ ինամեալ կ'երեւի իբր առաջին և շտապողաթ արձանագրութիւն մը սրտաղեղ զգացման։ Բայց նոյն իսկ երկու գրուածներուն բաղդատութիւնն ընել կարենալու համար, կ'արժէր հրատարակել զայս ևս։ Եւ ո՞վ դիտէ թէ այս սրբագրութեանց մէջ Եւգինիա տուտուին մասը չկայ։։։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՎԱՐԴԱՎԱՌ ԿՈՅՍԸ

«Իսկ այս ո՞վ է որ գիմեալ գայ յերկրէն Եդովմայ։ կարմրութիւն ձորձոց նորա ի բոսորայ, գեղեցիկ պատմուճանաւ եւ բուռն զօրութեամբ»։ Քրմական եւ քրիստոնէական Վարդավառին ահա կը յայտնուիլ, այսօր կը տեսնուի Հայոց Վարդավառ Կոյսը։ Աստուածային քնարն է որ սրտիր ի թինդ կը հանէ, երբ կը թրթռայ, լուի լուռ աշխարհի հարցանելով։ «Վասն է՞ր կարմիր են ձորձք քո և հանդերձք իբրեւ հնձանահարի, լիոյ հնձանի կոխելոյ»։ Եւ ահա վերէն՝ երկնքէն կը պատասխանուի, պատասխաններու վեհագոյնն է որ կը լսուի, մանաւանդ որ հընչակային կոյս բերնէ մը կ'արտասանուի։— «Հնձան հարի միայն եւ ի հեթանոսաց ոչ ոք էր ընդ իս, կոխեցի զնոսա սրտմտութեամբ եւ ճմլեցի զնոսա բարկութեամբ եւ ի՛ջուցի յերկիր, եւ զամենայն հանդերձս իմ թաթաւեցի»։

Ո՞վ է դա ուրեմն, այդքան վարդակարմիր, այդքան լուսագեղ, այս անգամ դուսանական բնութիւն է որ կը պատասխանէ։ Եւ սրտեր, ոգք յանուն ճշմարտութեան են սիրատարփ եւ ի ձայն խղճի միայն ի խնդ կը թինդան, կը լսեն։

Հայոց կուսանք, նոր ծաղիկ
Տեսէք, տեսէք խորոտիկ։

Գրեթէ երկու հազար տարիէ ի վեր այդ հրաշագեղ Կուսին կարօտն է որ կը քաշուի, ի յուշ այդ Վարդավառ Օրիորդին քանի քանի անգամ աչեր ի վեր սեւեռեցան, ամպերուն մէջէն, ամպերէն վեր ի պիշ նայեցան, նայեցան ու կոդկոդեցան, նայեցան կամ թոգին մրմնջելով։

«Արի՛ եկ մեռցուս իմ, ղ եղեցիկ իմ, ազուստ իմ, եկ դու, ազուստ՝ ակդ ի՛ր, ընդ հովանեաւ վիմիդ՝ առ պատուարա պարսպիդ։ Երեւեցո՛ զերեսս քո, զի բարբառ քո քաղցր է, և տեսիլ քո գեղեցիկ։»

Այլ այս ողորմուկ ձայնին ի պատասխան, ահա վերէն՝ երկնքէն վերոտին կը լսուի, հանգստութիւնն է որ կը խօսի։

—«Սեաւ եմ ես և գեղեցիկ դստերք Երուսաղեմի, իբրեւ գվրանս Կեդարու և իբրեւ զվոռանն Սողոմոնի։ մի՛ հայիք ցիս, զի ես եմ սեւացեալ, քանզի խեղթիւ հայեցաւ ցիս արեգակն»։

Այլ մինչ հրանոյշ բիբերու լուսակամ լուսինքներ ի վեր կը սուրան, ի տես ոսկեծղի, ծիրանածին, ծիրանափառ Կուսին, և մոլեգին կան յակճիռս սիրամիտիս քնարի, հրեշտակային կիթառի ոլորուն և սիրատարփուն ձայնին, ահա վերստին դուսական քնարն է որ կը հնչէ և ամենուն ուշն ուրուշ այլուր կը տանի. կը մղէ, երբ կը գեղգեղէ.

«Կուսանք Հայոց, նոր ծաղիկ
Տեսէք, տեսէք խորոտիկ,
Պայծառ պատկեր կուսանաց,
Հայոց պսակ պարծանաց.
Ճակատն ի քաղ խորոտիկ
Ի հով տրուած խոպոպիք»։

Եւ ահա բարբառք միաձայն կ'ուղղուանան, որք արիւնն զուարթուն սրտերէ հեռազհեռէ կ'արձկուին, սիրակէզ սրտերէ։ «Եկ ի Լիբանանէ քոյր իմ և հարսն, եկ այսր ի Լիբանանէ։ Եկեսցես եւ անցցես ի գլխոյ հաւատոց ի կատարէ Սանիրայ և Հերմոնի, ի մայրեաց առիւծուց եւ ի լերանց ընձուց։ Քանզի գեղեցկացան սանիք քո քոյր իմ հարսն, քանզի գեղեցկացան սանիք քո ի գինւոյ և հոտ հանդերձից քոց քան զամենայն խունկս։ Մեղր կաթեցուցանեն շրթունք քո քոյր իմ հարսն, մեղր եւ կաթն ի ներքոյ լեզուի քո։»

Այլ այսչափս բաւ չէ, հովերուն ևս աղաչանք ու աղերսանք կ'արձակուին, որպէս զի գան ու առնուն, խունկերու անոյշ հոտերովն համեմուած ու փայփայուած Սիոնն առնուն տանին առ թագուհին սիրոյ, «արի՛ հիւսիս, և եկ հարաւ, շնչեա ի պարտեզ իմ և բուրեսցին խունկք իմ»։

Եւ կրկին ազաչանք և հառաչանք։ «սրտակաթ արարեր զմեզ քոյր իմ և հարսն, սրտակաթ արարեր զմեզ միով ակամբ քով և միով քառամանեկաւ պարանոցի քո»։

Այլ որովհետեւ գիշերը պատած է, այսինքն խաւարը՝ տգիտութեան աղջամուղջը սիրապատած է և մարդկային ազգն է ողողուած մեղայ անձրեւովը, ուստի ապաշաւը կ'ամաչէ ասուածային բարկութիւնը, երբ մեղաւորը բերանները օրինակ առնելով սրբութեան նահատակներն, որոց ի միջի դեր ի վեր կ'ամբառնայ Հայոց Վարդավառ Կոյսը, կը մրմնջեն արտասուագին։ «Արի՛ եկ մերձաւոր իմ, ազատեա՛ իմ, կատարեա՛լ իմ, զի զլուխ իմ լցաւ յօդով և վարսք ի չաղից գիշերոյ»։

Եւ յայնժամ արդար ու մեղաւոր իրարու կը պլլուին և կողջագուրեն զիրար, ո՛վ նուրբ սուրբ սէր։

«Սուրբ Առաքեալն Հայոց լայր,
Կապից կուսին պագիկ տայր,
Երկուսն եկած միաբան
Քրկէին յերկինք փառք կուտան (1)»։

Այլ աստուածային քնարն ուժգին միանգամ ևս կը հնչէ ի յաւիտենական փառս հրաշագեղ բամբիշին, սրբուհի կուսին Հայոց, որ բովանդակ քրիստոնեայ աշխարհին մէջ առաջին կոյս նահատակն եղաւ, բոլոր քրիստոնեայ օրիորդներու, մարտիրոսուհիներու փառապսակն եղաւ։

«Ո՞վ է սա որ երեւալս է իբրեւ զառաւօտ, գեղեցիկ իբրեւ զլուսին, ընտիր իբրեւ զարեգակն, զարմանալի յօրինեալ։»

Եւ այսպիսի գերաշնորհ գեղեցկութեան մը ի տես, այսպիսի հրաշազարդ առաքինութեան մը ի լուր ո՞վ չմոլեգնիր ի սէր, ո՞վ հաւատով չսիրանար և չդոչէր կարծես։

«Երդմնեցուցանեմ զձեզ դստերք Երուսաղեմի, ի զօրութիւնս և յուժգնութիւնս անդաստանի՝ ո՞ւր է զոր սիրեց անձն իմ։ Մուծէք զիս ի տուն գինւոյ, կարգեցէք ի վերայ իմ՝ զսէր, հաստատեցէք զիս ի գրով, կուտեցէք զիս խնձոր, զի խանդակաթ եմ ես սիրով»։

«Ազդիկս ուղէ, ինչ կ'ուզես,
Արամազդաւ տամ ես քեզ...
Թէ հրաժես՝ գուսար իմ՝ ազուր,
Հայրիկդ ըլլայ քեզ զինուոր.
Առնում ազեղս ու երթամ,
Բոլոր աշխարհս քեզ որամ»։

Այլ ի զուր են ամէն հրապոյրք եւ արհաւիրք, ոչ ոգք և ոչ անոգք խօսքեր կը դրդուին և կը խախտեն հաւատքը. ո՞վ, հոգին է որ այս անգամ կը սարսռայ կը դողայ ակարի մը առջեւ, և ամբարիշտ հայր մը իւր մեկ հատիկ լուսինկայ աղջկան լուսաշողող բերնէն լոյս հաւատքի մը սա լոյս խօսքերը կը լսէ.

«Թէ զիս չուզես քրիստոնեայ,
Թէ այլ խօսիս զԱնահտայ,
Ես այլ քո չեմ, չեմ դստրիկ,
Այլ ևս դու չես իմ հայրիկ։
Ցիսուս իմ հայր, իմ փեսայ.
Այս իմ վերջին խօսքն ըլլայ։»

Այլ այս կոյսն՝ որ ի սէր անմահութեան բաժակին կը պապակէր ու կը մարմրէր, իւր ազգին լուսաւորութեան արեւը իւր ծոցին ծնաւ, գերեզմանն եղաւ առագաստ (2), առագաստ ծընընդեան Հայոց ազգին ի լոյս հաւատք Լուսաւորչին։ Ուրեմն՝

«Հայոց կոյսեր,
Նուշան վարդեր
Փունջ վունջ առէք, տարէք յուխտ
Առ Նազիին ձեր ՍԱՆԴՈՒԽՏ։»

Իսկ դուք ո՞ւր էք, Հայոց աղջիկներ, ո՛վ սուրբ սրտերու սիրակամ կոյսեր, ելէք, արիք զարթիք իմ զօրութիւնք, օն ուրեմն, վարդավառ գամենայ պսակներ հիւսեցէք, և դուք ևս՝

Հայոց կուսանք, նոր ծաղիկ
Բերէք, բերէք խորոտիկ։ (3)»

ՆԱՀԱՊԵՏ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՖ

Բարիզու մէկ ոստիկանատան մէջ։
—Ինչո՞ւ գողցար այդ հին կօշիկները։
—Ներեցէք, տէր իմ, նոր կարծեցի։

* * *

Հրապարակագիր մը հաշուած է որ տասն և ութն վայ պարելը տասն և չորս մղոն հեռաւորութիւն մը ոտքի մատներու վրայ ցատքելով երթալու հաւասար է։ Եւ չատ օրիորդներ որք մինչեւ իսկ խոհանոցը չատ հեռու կը գտնեն, կրնան պարապարհի մը մէջ մէկ անգամուն տասն և վեց մղոն տեղ ցատքել։

* * *

Դիւցազնական դարման։ —Կառախմբին մէջ դեռատի կին մը (իւր գրկաց մէջ ուենալով մանուկ մը որ կը ճչէ շարունակ, ի մեծ դժգոհութիւն ուղեւորաց)։—Ա՜խ, չեմ գիտեր ի՞նչ ընեմ այս տղան։

Դիմացը գտնուող բարեսիրտ և խնամածու ամուսի մը։—Պատուհանը բանա՞մ, տիկին, կուզէ՞ք։

* * *

Երբ մարդ մը տեսնէ ուրիշ մը որ իրենին նման գլխարկ մը դրած է, կը մեծաբէ զնա իր ճաշակին համար. իսկ թէ որ կին մը իր նոր գլխարկին նմանը տեսնէ ուրիշ կնոջ մը գլխուն վրայ, ուրիշ մը կը գնէ։ Թէ որ չկրնայ գնել, կը նստի և կուլայ։

* * *

Պարոն մը (սպասաւորին)։ — Պարոնը տո՞ւնն է։

Սպասաւորը։—Ոչ, պարոն, բաղնիքները գնաց։

Պ.—Ե՞րբ կը վերադառնայ արդեօք, բան մը չըսա՞ւ։

Ս.—Ըսաւ որ շատ չպիտի մնայ։

Պ.—(Նստելով) ուրեմն կ'սպասեմ։

(Երկու ժամ ի զուր սպասելէ վերջ) Պ.—Պարոնը ուշացաւ։ Դիտե՞ս, սովորաբար ո՞ւր կերթայ լոգանալու։

Ս.—Զուլցերիա։

Տ. Ց. Մ.

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԲՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՊԱՐՏԱԹՂԹԵՐՈՒՆ

Բումէլիի երկաթուղեայ պարտաթղթերուն 135րդ վիճակահանութիւնն հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի, 1 օգոստոս (Ն. Տ.) աքքունի Փողերանոցին մէջ, աջակցութեամբ Օսմ. կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 9|21 յուլիս 92։ 2—2

ԱՆԱԹՈԼԻՍ ԳՈԼԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ՊՐԻԹԻԾ ԵՒՑ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695 969
ՀԱՍՈՑԹ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 2,650,872

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,0[illegible]69[illegible]0
ՀԱՍՈՑԹ 1891 ՏԱՐԻՈՑ 1,076,800

Ընկերութիւնս պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բարեացակամ երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վնասահատուցանել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած քանին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի.

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱԾՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագլուխներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Այի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ՝ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ և Պոլսոյ վերոյիշեալ երիք Ընկերութեանց,

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՕՔԷՐԻ

Էտիրնէ իլէ պիլ ճիւմլէ մէվագրտա պուլունան ասաքիրի Շահանէէնին 1 սէնէլի քէամիլէ զարՔընտա իտարէսի իչիւն մահալինճէ մէվզրի միւնագասաեա գօնուլան էրզագ կիւշԹին պէշէր գընեէի ճէտիտի 140, էօրզին 65, սատէնին 380, սապօնըն 140, բուզէնը զէյԹին 200, Ֆասուլիանըն 42, Թուզը 26,40, գուրը իւզիւմին 70,50, բաթաթէսին 25, կազը 39, չէՔէրին 140, սօզանըն 25, Քէօմիւրին 16 բարահա մահալի Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, իշպու չէհրը Թէմիզը Ռումիլին 21ինճի սալը կիւնիւ գարարը գէԹիսի վիրիէճէկինտէն պուրահա Թէնզիւը Քիպաթ իլէ իթասընա Թալիպ օլանլարը մագամը Սէրասքէրի լեվազիմաթը ումումիպէ տպիրէսինէ կելմէլերի։

Նօ. 43 — 3—3

Տէպրէ վէ Իլպէյան գասապալարը իլէ միւլհագաթընտա պուլունան վէ պուլունտուրուլաճագ օյան ասաքիրի Շահանէէնին 1 սէնէլիք իտարէլերի իշիւն մահալինճէ մէվզրի միւնագասաեա գօնուլան էրզագտան կիւշԹին 144, Թօշանա բիրինճինին 129, Ինկիլիզ բիրինճինին 112, սատէնին 427, Թուզը 52, սօզանը 30, զէյԹին 282, կազը 109, սապօնը 212, իսարմաչէԹին 385, հաթասընը 6, չայրին 53, չէՔէրին 180, քէօմիւրին 28, Ֆասուլիանը 65, գուրու իւզիւմին 240, պիրքէնին 51, գըբմըզը պիպէրին 180, հընԹանը 58, նոհուտը 255, բաթաԹէսին 110, կիհահը 33 փարահա մահալի Թալէպի էօհտէսինտէ օլտուղունտան, պուրահա Թէնզիւը Քիպաթ իլէ իթասընա Թալէպ օլանլարը մագամը Սէրասքէրի լեվազիմաթը ումումիպէ տպիրէսինէ կելմէլերի։

Նօ. 44 — 3—3

Ինչսաթը ասքէրիեէ իշիւն մինագասաեա վազ օլունան 8000 ատէտ Զիյտանա ԹահԹասընը Թէմիզը 23ինճի չարշէնպիկ կիւնիւ գարարը գաթիսի Քէրտասը 100տէ 5 Թէնզիւաթը մուգարրէր օլտուղունտան Թալիպ օլանլարը ինչսաթը ասքէրիէ տպիրէսինէ միւրահասաթ իթմէլերի։

Նօ. 45 — 3—3

ՇՈՒՇՆԱՒԱԼԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵՑՈՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մաբէլէյէ և Պոնտի դէջ կանոնաւորապէս բանալ

Պաթում երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն է Լ կել որ յուլիս 28ին Մարսիլիայէն և օգստոս 3ին կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ չոգենաւն է Արմէն։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ապրանքներ

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹ ՐԸՂՈՒԼ
Մոժհանէ Սիթէ Ֆրան փէդ
5

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԼԱՆՔՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍՏԷՐ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1852Ի

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
Յ1 Դեկ. 31ին աւանդ տրուած գումար	1,771,006
1891 Դեկ. 31ին պահեստ	1,362,953
Հասոյթ 1891ին	991,260

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովի ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն, ինչպէս և նաւերն նաւահանգստիմէջ.

Վնասի տեղն ապրանք և իրեղէնի տեղէկութեանց համար գիտել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա։

Գործակալ ԻՐՁԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ
Նէրսէս-յոգոսեան
ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԻՍՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԸՐԻԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գ. 20.1	Օսմանիէ սուրհանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գ. 21.2	Աէքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանգակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէանի մամլով
Գ. 22.3	Սեվաստոպոլի սուրհանգակ, առաւաւտեան ժամ 10ին։
Դ. 22.3	Սուրհանգակ դեղի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաֆտա սաստ առաւաւտեան ժամ 11ին։
Հ. 23.4	Սմիւռնի սուրհանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազգ.—Յուլիս 22.3, երեքշաբթի օրը կ պալ ուն դեղի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուպէսոքը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւերէ։ 12

ԱՒԱՋՐՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻ

Յբրեկ-Էկ-Աէլէյ, կ. Պոլսոյ և Օսմանյան դիմաց

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՎԼԸՆ

Անուանք	Թնոյ	Անուանք	Թնոյ	Անուանք	Թնոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Ինգլէզ	3000	Կալիֆէզ	5500	Բանտէր	1700
Աօսլլ	5500	Կիրգասս	2200	Բրայէ	1500
Ամկո	2300	Կոզզ	1800	Բօլօ	1000
Աբիսաքօ	3000	Կրօսմօ	2200	Գուիդօ	2800
Պասսիս	3000	Հիբօ	2000	Լիպալիթ	4400
Պրօսարինս	2200	Հիսալկ	3600	Ռինալդօ	3200
Պրաֆս	2000	Հինսու	7000	Ռօլլօ	3000
Պրինթալ	8800	Հումէրէ	1200	Ռօսէօ	3500
Գէլլրս	2600	Լայակ	5000	Ռօզարիս	3500
Գալիբաս	2500	Ճիւնս	2300	Սպէրանս	4000
Գասէօ	2100	Ֆէլլս	2000	Ռանդիսակ	8200
Գաղօ	2000	Ֆալբինս	4200	Սարտօ	2000
Գօսմ	2700	Ֆօլնս	2200	Սիլվիս	2000
Զիբակս	5000	Լէս	2000	Սօրէնսս	4300
Գիլիս	5500	Լէբանոնս	4500	Թ. Ուիլլզն	3000
Գոլզրլասս	3400	Լիվրնս	3000	Թուրբս	1200
Տիգս	2500	Լայմն	1500	Թուլիսս	2800
Տամինս	2500	Մարբէնկս	4300	Փոբրիսս	900
Տուբս	4800	Մարգէլլս	6500	Ուրգինս	5000
Տրաքս	2100	Մելս	2000	Վալիսբուս	5000
Էյսիսամն	2600	Մուրինս	3100	Սեսս	3600
Էյսորասս	3000	Դէլս	2000	Զէպրա	1000
Էնէբիրս	3200	Օրլանս	3000	Տիգնարնս	200
Տրաթս	2600	Օթէլլս	5000	Զրմնս	200
Ֆալքօն	800	Օգբանս	4500	Զէրս	140
Ֆիլս	700	Օգդս	2000	Մոսքիթս	120

Լիմբրքն Մոնարք			8000
Բիրմիրն Մոնարք			8000
Լէդիբն Մոնարք			8100

Տրաւէ չոգենաւը, նաւապետ Բիքքրին, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻԹՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւսէթ
40 խան, Ղալաթիա

ՃԵՐՄԱԿ ԱԿՌԱՅՆԵՐ

Առողջապահութիւն Բերնի

ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ ԿԱՄ EAU DE BOTOT

կը պահպանէ ակռաները, կը պնդէ ընդերքը, կը գովացնէ բերանը.

ՓՆՏՌԵԼ բան ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ 17, Ռիւ տը լա Բէյ, Բարիզ.
Ասկիզ առաջ՝ 229, Սէնդ. Օնորէ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ՀՈՏՕՎԱՃԱՌԱՑ ՓՈՎ.

Հարցնել նաև Պոթոյի Վինեկրը ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹԸ, դեղեթեամբ և բոլորովք գերազանց.
2203 Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Պօն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

ՊՏՈՒՂ ԼՈՒԾԻՉ ԵՒ ՋՈՎԱՑՈՒՑԻՉ

ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ

TAMAR INDIEN GRILL.ON

Ընդդէմ ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ բիւներթութեան, գլխացաւի, մաղձի, անախորժութեան, տամրքսի և աղեաց անհանգստութեան

ՓԱՐԻԶ, Է. ԿՐԻՍԼՕՆ, 33, Արշիվ փողոց
և դեղարանաց մէջ։ 33, rue de Archives 120

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԹԷՆԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՁՈՒԼԱՐԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՍԷՔ ԵՂԲԱՐՑ, ՏԱՐՄԵԹԱՏ

ՄԱՆՈՒԱԾՈՏՈՒԹԻՒՆ,
ՁԱՂԱՑԾՏՆԵՐՈՒՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ
կը հասաստուին ցորեն և հնդապուր նիւթեր ապալու յատուկ լաստաքներ, որոնք կեղեւելու գործիքներ. Գարի փեշեկող և մաքրող ապրիք. Ալիսող մեքենաներ
ՇՈՒՇԵԼԱՐ ՄԵԹԵՆԱՑԻ
Բանով մը և բաղադրեալ գրութեան համեմատ յոյժ նուազ ղրկի սպառելու ելոյթաւորութեամբ.
Կիսալոր մանուլք, արուեստական երկաթուղիք.
ՅՈՐԵՆԻ ԵՂԵՍԱՐԱՆԻ ՁՐԱՆՑ

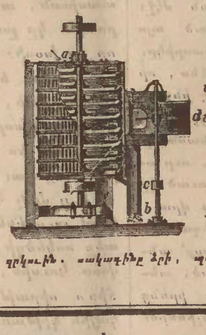

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ
Լաստ գերմանական կամ ամերիկեան գրութեան Թիլէր։
ԱԶՈՒՇՈՒԱՐԱՆ ՁԵՏԵՂՄՈՒՆՔ
Ազբեստոսեանք կը հասաստուին Երբմանեան փայտ համար երկաթգիծեր
Ազբեստոսեանի մեքենայք
Ճենգեսուսեանի ապրանք պարպող վագոն.
բարի մեքենայք
Շարժման վերարարք, փոխադրիչ մեքենայք.
ՊՏՈՒՏԱԿԱԶԵՏԵՐ ԵՒ ՋՐԱԲԱՇԽԱՆԱՑ ԱՆՆԻՒՐ
Ջրաբաշխական վերարարք, լիարբաշխական յարմարիչ մեքենայք։

Աշխարհի ամէն երկրաց մէջ կը գրկուին. սակայն ՀՐ, պայմանները յոյժ գաղացուցիչ են վերոհիշեալ գիւրին։

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Ամէրի Ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն որ անխաւան բաղադրութեան մի է զուտ բուսեղինաց, է դասական և ազգու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճաշճախուտ վայրերու ջերմա կլիմայից վատ ու տգեղանալ օդերն, որուն օգտակարութիւնն և ազդեցիչ ոյժդ յայտնութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանց ոյժդ դիտաւոր ամէն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն նաև կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անյոյժ խարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ։ կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ցաւերու և անդգամ, և արեան թունաւորումն. որոց առանձնակերը լորուած է ջերմն և տարուբուր, թագուն ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհանուր ջերմ մարմնոյն ունդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորական դեղերն պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մարդոցան ապրանքաց և թունաւորակալ ճանիներնի կամ ճաշճախուտ ուրբեալ վայրերէ մահահոտ նիւթեր լցուն, կամ բաց աղբանոցներէ և ալանոներու ծակոտիներեն ելող թունաւոր կազերով, որոնք մարդի կը ծծեն շնչառութեամբ։

Ամէրի Ջերմային անդիպ դեղը կը ընէ այդ յուսալուտ նիւթոց կամ կազերու գուտ կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջեն, որպէս զի ուրեմն սուսուցպէս անվտանգ և անշնաս է և օգտաւոր ոյժդ, միայն թէ պատուած հրահանգի համեմատ գործածուի։ կը ծախուի Մարսէլեան և ընկերոջ Ամերիկեան գաճառատան մէջ ի Լալաթիա և Գալատա։ 22

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՑԻԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1892 ՄԱՅԻՍ 24 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒԼԻՍ 31

Վոսֆորէն Ելնող ցրեանները

11 15 Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ.
11 15 Եէնիք. Մէջ. Պեյիւք. Թարբ. Եէնիք. Մրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
11 15 Վանիք. Զէնկլ. Պէյլէր. Գուզկ.
11 15 Պէյքոզ Բաշաղ. Զուզդ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
12 — Եէնիք. Մէսար. Պէյլիք. Թարաղ. Եէնիք. Իսթէն. Մրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Սնվ. Գուրչ Օրթաք. Պէշիքթաշ
12 — Պէյքոզ Բաշաղ. Եէնիք. Զուզդ. Գանլճ. պոյճ. Ր. Ա. Հիսար Գանիկ. Արնավ. Զէնկլիք Պէյլզ. Օրթաք. Գզկճ. իւսկիւտար Պէշիք. Գաղաթաշ
12 40 Ր. Ա. Գավ. Մէսարդ Չէօյ. Թարդ. Պէյքոզ Բաշաղ. Զուզդ. Գանլճա Ա. Հիս. Գանալ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք.
12 45 Եէնիք. Մէսդ. Պեյիւք. Թարդ. Եէնիք. Մրկ. Ր. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պեշիքթաշ
1 45 Եէնիք. Մէսարդ. Պեյիւք. Թարդ. Եէնիք. Պիէնեա Մրկիսեն Ր. Հիսար Պեշիք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք Պեշիքթաշ
2 — Եէնիք. Մէսար. Պեյիք. Թարդ պէյքոզ Ր. պոյճ. Զուզդ Գանլճա Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկլ պէյլզ. Գուզկ. Պեշիքթաշ
2 40 Ր. Ա. Գավադ Եէնիք. Մէսարդ Պեյիւք. Թարդ. Պէյքոզ Բ. պոյճ. Զուզդ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանալ. Վանիք. Զէնկլ. Պէյլզ. Գուզկ. Գուզկ. Իւսկ
3 — Եէնիք. Մէսար. Պեյիւք. Թարդ. Եէնիք. Պիէնեա. Մրկ. Պոյճ. Ր. Հիսար Պեշիք Վանավ. Գուզ. Օրթաք. Պեշիք.
3 45 Եէնիք. Մէսարդ. Պեյիւք Թարդ. Պէյքոզ Բաշաղ. Զուզդ. Գանլ. Ա Հիսար Գանարիլ Վանիք Զէնկ Պէյլեր Գուզկ Պեշիքթաշ
4 — Եէնիք. Մէսարդ. պեյ'ւք. Թարդ. Եէ-նիք. Պիէնեա Մրկ. պոյճ. Ր. Հ ար Պեշիք Արնվ Գուրուչ. Օրթաք. պեշիք
4 45 Եէնիք. Մէսար. պեյք. Թարդ. Եէնիքեզ Մրկ. Ր. Հիսար պեշիք Լարավ. Օրթաք. պեշիքթաշ
5 30 Մէսարդ Պեյիւք. Թարդ. Պէյքոզ Բշղնճ. Զուզդ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանարիլի Վանիք. Զէնկլ. Պէյլզ Գուզկ. պէ. իք.
5 45 Եէնիք. Մէսարդ. պեյք. Թարդ. Եէնիքեզ պոյճ. Ր. Հիսար պեշիք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. պեշիքթաշ
7 — Մրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանա. Արնվա. Զէնկ. Պէյլպէյ. Օրթաք. Գզկճ. Պեշիք. Իսկ.
7 — Եէնիք. Մէսարդ. Պեյիւք. Թարդ. Պէյքոզ Բաշաղ. Եէնիք. Մրկ. Գանլճ. Ր. Ա. Հիսար Գանարլ. Արնավ. Զէնկլ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պեշիք. Իսկ.
7 45 Ա. Ր. Գավ. Եէ. իմ. Մէսդ Պեշիք. Թարդ. Եէնիք. Միրկիսեն Ր. Հիսար Պեշիք. Արնավ. Օրթաք. Պեշիկ.
8 45 Եէնիմ. Մէսարդ. Պեյիւք. Թարդ. Պիէ Բաշաղ Զուզդ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ.
9 15 Եէնիմ. Մէսարդ. Պեյիւք. Թարդ. Եէնիք. Պիէնեա Պոյաճ. Ր. Հիսար. Արնավ Օրթ. Պեշիկ.
9 45 Եէնիմ. Մէսար Պեշիք Թարդ. Պէյքոզ Բշղնճ. Զուզդ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանա. Արնավ. Զէնկ. պէյլ. Գուզ. Լուսիւտար
10 — Եէնիմ. Մէսարդ. Պեյիւք. Թարդ. Եէնիք. Մրկի Ր. Հիսար Պեշիք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պեշիք.
10 25 Եէնիմ. Մէսար. պեյք. Թարդ. Եէնիք. Օրթաք Պեշիքթաշ
10 40 Եէնիմ. Մէսարդ. Պեյիւք. Թարդ. Պէյքոզ. Բ. պոյճ. Զուզդ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանալ. Զէնկլ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ.
11 — Մէսար. պեյիւք. Թարդ. Եէ. ք. պոյճ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթ. Պեշիք.

Կամարքէն Դուրս Ելնող ցրեանները

12 30 Պէշիք. Օ. Թաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեշիք Ր. Հիսար Միրկի. Եէնիք. Թարդ. Պեյիք. Մէսարդ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գավաղ
1 15 Պէշիք Օրթաք. Արնավ. Ր. Հիսար պոյաճ. Սիբէն. Եէնիք. Թարդ. պեյիւք. Մէսար. Եէնիմ.
1 30 Իւսկ. Գուզկ. Պեյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար. Գանլճա Զուզդ. Բաշաղ. Պէյքոզ Թարդ. Պեշիք. Մէսդ. Եէնիմ.
2 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնիք. պեշիք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարաղ. պեյիւք Մէսդ. Եէնիմ.
2 5 Գավաղ. Իսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլ. Զէնկլիք. Արնավ. Գանա. Ա. Ա Ր. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշաղ. Պեյքոզ Թարդ. Պեյիւքաա. Մեէարդ. Եէնիմ.
2 40 Պէշիք. օրթաք. Եէնիք. Թարաղ. պեյք. Մեէարդարանա Եէնիմահալլե
3 15 Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ր. Հիսար պոյճ. Եէ-նիք. Թարաղ. պեյիւ.ա. Մէսար. Եէնիմ.
3 30 Իւսկ. Գուզկ. պեյլզ. Զէնկլ. Վանիք. Գանալ. Ա. Հիսար Գանլճ. Զուզդ. Բշղնճ. պեյքոզ Թարաղ. պեօրիւք. Մէսարդ.
4 — Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Պեշիք Ր. Հիսար. Միրկ. Պիէնեա Լէնիք. Թարդ. Պեյիւք. Մէսարդ. Եէնիմ.
5 — Իւսկ. Պեշիք. Գզկճ. Օրթաք. Պեյլէրդեկ Զէնկլիք. Սրնվա. Գանալ. Ա. Ր. Հիսար Գանլճ. Զուզդ.բէլ Միրկեն
5 15 Իւսկ. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեշիք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարդ. Պեյիւք. Մէսդ. Եէնիմ. Ր Ա. Գավաղ
6 — Գավաթ. Իսկ. Պեշիք. Օրթաք Արնավ. պեշիք Ա. Ր. Հիսար Միրկ Եէնիք. Պեյքոզ Թարդ. Պեշիք. Մէսարդ. Եէնիմ.
7 — Պեշիք. Իսկ. Գուզկճեռնէ. Պեյլէր. Զէնկլ. Ա.Նավ. Գանա. Ր. Հիսար Պոյաճ Գանլճա Եէնիք. Թարդ. Պեօրիւք. Մէսար. Եէնիմ.
7 35 Պեշիք. Օրթաք. Արնավ. Եէնիք. Թարաղ. պեյիք. Մէսար. Եէնիմ.
8 — Իւսկ. Գուզկ. պեյլ. Զէնկլ. Արնվա. Գանլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Զուզդ. պեյքոզ Թարաղ. պեյիւք. Մէսար. Եէնիմ.
8 30 Պեշիքթաշ Օրթ. Գուրչ. Արնվաա. Պեշիք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարաղ. Պեյիւք. Մէսդ. Եէնիմ.
9 15 Պեշիկ. Օրթաք. Արնավ. Ր. Հիսարպոյաճ. Եէնիք. Պեյքոզ. Թարդ. Պեյիւք. Մէսար.
10 5 Գաղ. Գուզկ. Պեյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանալ. Ա. Հիսար Գանլճա Զուզուզ. Բաշաղ. Պեյքոզ. Թարաղ. Մէսար. Ր. Ա Ա. Գավաղ.
10 15 Գաղ. Պեշիք. Իսկ. Գուզկ. Պեյլ. Զէնկլիք. Գուրչ. Արնավ. Գանալ. Ա. Ր. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշաղ. Պեյքոզ
10 20 Պեշիքթաշ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեշ Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկեան Պիէնեա Եէնիք. Թարդ. Պեյիք. Մեէարդ. Եէնիմ.
11 10 Իւսկ. Գուզկ. Պեյլէր. Զէնկ. Վանա. Գանա. Ա. Հիսար Գանլճ. Զուզ. Բաշղ. Պեյքոզ
11 20 Պեշիք. Օրթաք. Արնվ. պեպեշ Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարաղ. պեյիւք. Մէ. զար. Եէնիմ.
11 30 Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլէր Զէնկ Վանիք. Պեպեշ.
12 — Պեշիք. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Եէնիքէ, Թարաղ. Պեյիւք.

L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ — 33

ՀՐԴԵՀԻ ԾԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828Ի

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձերի ապահովագին (Բոնմ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅՇԱԼ, ազգին երեսփոխան, Նախկին վարչ. Ֆրանսական Պանքային, Նախագահ Ֆրանսական Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մաքսի եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէսիթերրանէ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օմ. կոյս. Պանքայի, ԴԵՐ-ՆԱԽԱԳԱՀ
ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԷՈՒ, Նախկին դրամատեր, Նախագահ Վիքթ Մոնթանեքի և Էրլինգի ածխանոց Ընկերութեան.
Ս. ՀԻՒՍՈՒԼ, Նախագահ Մէլբուրնի Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան.
ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԼԷ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պաւլ Ֆ. ՍԸՌԻՋ, Նախկին երմական քէնիէ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկեր և Ընկ. դրամատեարց տուներն.
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Օնի Ազգային Դատարանին, վարչ. Ֆրանսական Պանքայի, վարչ. Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն.
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաբար, Բիւրարի և Ընկ. դրամատեարց տուներն.
Ա. ԹԻԻՐՆԷՅՍԸՆ, Լանտի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարչ.
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատեարց տուներն, վարչ. Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարչ. Օմ. պանքային.
ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՖԻՐ ՖՈՒ, ՏՆՕՐԷՆ
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ԾԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829Ի

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ.	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգալի դիմաց, Եբրամեան խան, Թիւ 2